

**“SOSYAL YARDIMLARIN ÇALIŞMA HAYATINDAKİ OLUMSUZ
ETKİLERİ: TEMBELLİK”**

Vijdan TEBER

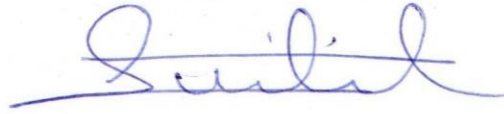
**Mart 2017
DENİZLİ**

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJE ONAY FORMU

Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bilim Dalı öğrencisi Vijdan TEBER tarafından hazırlanan “**SOSYAL YARDIMLARIN, ÇALIŞMA HAYATINDAKİ OLUMSUZ ETKİLERİ: TEMBELLİK**” başlıklı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Tezsiz Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Nagihan DURUSOY ÖZTEPE

Danışman

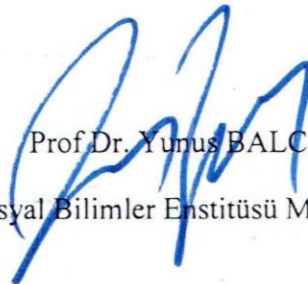

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun

13. / 04. / 2017 tarih ve 16/06 sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Yunus BALCI

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Bu projenin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atfedildiğini beyan ederim.

Vijdan TEBER

ÖNSÖZ

Sosyal yardımlar; asgari seviyede dahi geçimini sağlamada zorlanan kişilere kendi kendilerine yetecek hale gelinceye kadar yapılan yardımlar olarak düşünülebilir. Dolayısıyla sosyal yardımların olumlu yönlerinin yanında insanları tembelleştirmesi, onların çalışma isteklerini azaltması gibi birçok olumsuz yönleri de söylemler arasında yerini almaktadır. Bu kapsamda Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları' nın yaptığı yardımlar da tartışılan bir konu olmaktadır.

Bu projenin amacı, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından yardım alan kişilerin hangi ölçüde işgücüne katılımlarının sağlandığını tespit etmektir. Yardım alan kişilerin çalışma isteklerinin azalıp azalmadığı ve iş araştırması içinde olup olmadıkları da projenin konusunu oluşturmaktadır.

Bu çalışmamı hazırlarken öncelikle her daim destek olan Pamukkale Üniversitesi (PAÜ) Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Oğuz KARADENİZ' e, ardından proje süresince görüş, eleştiri ve yardımlarıyla çalışmama yön veren proje danışmanım Yrd. Doç. Dr. Nagihan DURUSOY ÖZTEPE' ye, eğitim - öğretim süresince emeği geçen tüm hocalarıma, desteğini esirgemeyen ve çeşitli fedakârlıklar gösteren eşim Cumhur TEBER' e teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca çalışmam boyunca beni anlayışla karşılayarak desteklerini esirgemeyen başta vakıf müdürü Elif CEYLAN' a ve Pamukkale Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı çalışanlarına teşekkür ederim. Çalışmamın tüm ilgililere yararlı olmasını dilerim.

ÖZET

"SOSYAL YARDIMLARIN ÇALIŞMA HAYATINDAKİ OLUMSUZ ETKİLERİ: TEMBELLİK"

Teber Vijdan
Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi
Çalışma Ekonomisi Ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı
Çalışma Ekonomisi Ve Endüstri İlişkileri Programı
Tez Yöneticisi: Yrd. Doç. Dr. Nagihan DURUSOY ÖZTEPE

Mart 2017, 87 Sayfa

Yoksulluk, tarihin en eski dönemlerinden bu yana var olmakla birlikte üzerinde durulması gereken konuların en önemlilerinden biridir. Yoksulluk olgusunu hafifletmek veya en aza indirmek için uygulanan politikalardan biri de sosyal yardımlardır.

Sosyal yardım politikaları doğru ve etkin bir şekilde uygulandığında yoksulluk üzerinde azımsanmayacak derecede bir öneme sahiptir. Bu açıdan projemin konusunu oluşturan sosyal yardım, istihdam ve yoksulluk kavramları çalışmamda detaylı bir şekilde açıklanacaktır. Vakıftan yardım alanların işgücüne katılma durumları belirlenerek çalışma yaşamı içinde olmayanların bu durumlarında etkili olan sebeplerin üzerinde durulacaktır. Kişilerin çalışmamalarında sosyal yardımların etkisinin olup olmadığı araştırılarak, onları tembelleğe itip itmediği konusu tartışılacaktır.

İlk bölümde; yoksulluk kavramı, yoksulluğun nedenleri, sosyal yardım kavramı ve önemi, sosyal yardımların özellikleri gibi konular anlatılacaktır. İkinci bölümde; Türkiye’de uygulanan sosyal yardım uygulamalarına değinilecek, üçüncü bölümde ise; Pamukkale Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı’ndan yardım alan yirmi kişi ile yapılan derinlemesine görüşmenin bulguları tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal yardım, muhtaçlık, istihdam, yoksulluk.

ABSTRACT

"SOSYAL YARDIMLARIN ÇALIŞMA HAYATINDAKİ OLUMSUZ ETKİLERİ: TEMBELLİK"

Teber Vijdan
Master's Degree Final Project
Labour Economics And Industrial Relations Department
Labour Economics And Industrial Relations Programme
Adviser of Thesis: Yrd. Doç. Dr. Nagihan DURUSOY ÖZTEPE

March 2017, 87 Pages

Poverty is since ages one of the most important issues everyone needs to consider. To decrease or even counteract poverty, income support is an option.

The importance of a right accomplished income support is nowadays essential. In my thesis with the topic "income support" I will also explain the terms "policy of full employment" and „penury“ explicitly. To ensure social security benefits you have to determine the reasons why it is needed. This is done by the research if someone really needs income support. I will also discuss whether income support makes the society idile and inactive.

In the first paragraph I will consider the definition and the reasons for poverty, the definiton of "income support" and ist importance. I will also express the exceptions of social help and contents like that. In the second parapraph the different income supports in turkey will be shown and explained. The third parapraph consist of the social aid organisation project in Pamukkale. Here I will present you my interviews with the twenty persons in authority of it and will discuss it furthermore.

Keywords: Social help, neediness, employment, poverty.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar DİZİNİ	vi
KISALTMALAR DİZİNİ	vii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Yoksulluk Kavramı	2
1.2. Yoksulluğun Nedenleri	2
1.3. Yoksulluğun Türleri	2
1.3.1. Mutlak Yoksulluk	2
1.3.2. Göreli Yoksulluk	3
1.3.3. İnsani Yoksulluk	3
1.3.4. Çalışan Yoksulluk	4
1.3.5. Kır - Kent Yoksulluğu	5
1.3.6. Nöbetleşe Yoksulluk	5
1.3.7. Objektif - Sübjektif Yoksulluk	5
1.3.8. Gelir Yoksulluğu	6
1.4. Yoksullukla İlgili Diğer Kavramlar	6
1.4.1. Dışlanma	6
1.4.2. Muhtaçlık	7
1.4.3. Bağımlılık	7
1.4.4. İzolasyon	8
1.5. Türkiye'de Yoksulluk	8
1.6. Sosyal Yardım Kavramı ve Önemi	9
1.7. Sosyal Yardımların Özellikleri	9
1.8. Sosyal Yardımların Olumlu ve Olumsuz Yönleri	9
1.8.1. Sosyal Yardımların Olumlu Yönleri	9
1.8.2. Sosyal Yardımların Olumsuz Yönleri	10
1.9. Sosyal Yardım ve İstihdam İlişkisi	11
1.9.1. Sosyal Yardım ve İşgücü Piyasasına Katılım	11
1.9.2. Sosyal Yardımlar, Tembellik ve Bağımlılık İlişkisi	12

İKİNCİ BÖLÜM TÜRKİYE'DE SOSYAL YARDIM UYGULAMALARI

2.1. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları Tarafından Yapılan Yardımlar	13
2.1.1. Barınma Yardımları	13
2.1.2. Eğitim Yardımları	14
2.1.2.1. Eğitim Materyali Yardımı	14
2.1.2.2. Şartlı Eğitim Yardımları	14
2.1.2.3. Öğle Yemeği Yardımı	14
2.1.2.4. Öğrenci Barınma, Taşıma ve İaşe Yardımı	14

2.1.3. Aile Yardımları	15
2.1.3.1. Gıda Yardımları	15
2.1.3.2. Yakacak Yardımları	15
2.1.4. Sağlık Yardımları	15
2.1.4.1. Tedavi Destekleri	15
2.1.4.2. Şartlı Sağlık Yardımı	16
2.1.4.3. Şartlı Gebelik Yardımı	16
2.1.5. Engelli Yardımları	16
2.1.6. Yaşlı Yardımları	16
2.1.7. Özel Amaçlı Yardımlar	17
2.1.7.1. Aşevleri	17
2.1.7.2. Afet Yardımları	17
2.1.8. Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Düzenli Nakdi Yardım Programı	17
2.1.9. Muhtaç Asker Ailelerine Yönelik Düzenli Nakdi Yardım Programı	17
2.1.10. Öksüz, Yetim ve Asker Çocuğu Yardım Programı	17
2.1.10.1. Öksüz, Yetim Aylığı	17
2.1.10.2. Asker Çocuğu Yardım Programı	19
2.1.11. Yabancılarla Yönelik Sosyal Uyum Yardım Programı	20
2.2. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Tarafından Yapılan Yardımlar	21
2.3. Vakıflar Genel Müdürlüğü Tarafından Yapılan Yardımlar	22
2.4. Belediyeler Tarafından Yapılan Yardımlar	22

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SOSYAL YARDIMLARIN, ÇALIŞMA HAYATINDAKİ OLUMSUZ ETKİLERİ: TEMBELLİK (DENİZLİ / PAMUKKALE İLÇE ÖRNEĞİ)

3.1. Araştırmanın Konusu	23
3.2. Araştırmanın Amacı	26
3.3. Araştırmanın Önemi ve Yöntemi	27
3.4. Araştırma Tekniği	27
3.5. Araştırmanın Kısıtlılıkları	27
3.6. Görüşmeciler Bilgileri	28
3.6.1. Görüşmecilerin Demografik Durumları	28
3.6.2. Görüşmecilerin Sosyal Yardımlardan Yararlanma Durumları	39
3.6.3. Görüşmecilerin İş Yaşamlarına Ait Durumlar	55
SONUÇ VE ÖNERİLER	78
KAYNAKLAR	80
EKLER	82
EK 1: Görüşmecilerin Genel Bilgileri	82
EK 2: Görüşme Formu	83
EK 3: Pamukkale SYDV Başvuru Kayıt Formu	85
EK 4: Pamukkale SYDV Sorğu Dilekçesi	86
ÖZGEÇMİŞ	87

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 1. GSS Prim Hadleri (01.01.2017 - 31.12.2017)	15
Tablo 2. Mahallelerine Göre Pamukkale SYDV' ye Başvuran Hane Sayıları (2016) ...	24
Tablo 3. Pamukkale SYDV' den Yardım Alan Hane Sayıları (2013-2016)	26

KISALTMALAR DİZİNİ

ASP	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
ASPİM	Aile ve Sosyal Politikalar Genel Müdürlüğü
BSYBS	Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi
ÇEKO	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri
DR	Doktor
EVEKYYP	Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Yardım Programı
GSS	Genel Sağlık Sigortası
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
MAAY	Muhtaç Asker Ailesi Yardımı
MERNİS	Merkezi Nüfus İdare Sistemi
MH	Mütevelli Heyeti
PASVAK	Pamukkale Sağlık Eğitim Vakfı
PAÜ	Pamukkale Üniversitesi
PÖGM	Primsiz Ödemeler Genel Müdürlüğü
PROF	Profesör
SED	Sosyal Ekonomik Destek
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SHÇEK	Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu
SYDGM	Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü
SYDTF	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu
SYDV	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
ŞESY	Şartlı Eğitim ve Sağlık Yardımları
TL	Türk Lirası
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

GİRİŞ

Yoksulluk, geçmişten bugüne süregelen bir olgu olmakla birlikte günümüzde zenginlik ve fakirlik aynı anda kendisini göstermeye devam etmektedir. Özellikle 1980 sonrası dönemlerde yaşanan ekonomik dalgalanmalar ile birlikte yoksulluk tüm dünyada giderek artmaya başlamıştır.

Ülkemizde yoksulluğu bir nebze de olsa azaltmak ve gelir dağılımındaki dengesizliği gidermek amacıyla çalışmalar yapılmaktadır. Yoksullukla mücadele kapsamında en önemli sosyal politika araçlarından biri sosyal yardımlar olmaktadır. Bu kapsamda Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü' ne bağlı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, 3294 sayılı kanunun amacına uygun çalışmalar yapmak ve ihtiyaç sahibi vatandaşlara nakdi ve ayni yardımlarda bulunmak üzere her il ve ilçede kurulmuştur.

Bu projenin amacı, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından yardım alanların hangi ölçüde işgücüne katılımlarının sağlandığını tespit ederek, sosyal yardımların insanlar üzerindeki olumsuz etkilerinden olan tembelliğin ölçütlerini ortaya koymaktır. Yardım alan kişilerin çalışma isteklerinin azalıp azalmadığı ve iş araştırması içinde olup olmadıkları da projenin konusunu oluşturmaktadır. Çalışma, yardım alan kişilerin işgücüne katılımlarının ölçülmesi ve iş arama durumlarının tespiti açısından önem taşımaktadır.

Çalışmada yoksulluk, sosyal yardımlar ve sosyal yardımların bireyin çalışma kararı üzerindeki etkisi tartışıldıktan sonra Pamukkale Kaymakamlığı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'ndan yardım alan yirmi kişi ile yapılan derinlemesine görüşmenin bulguları tartışılmıştır. Alan araştırmasına dair bulgular üç ayrı başlık altında incelenmiştir. Birinci kısımda kişilerin demografik bilgileri, ikinci kısımda sosyal yardımlardan faydalanma şekilleri ve üçüncü kısımda da işgücüne katılım bilgileri yer almaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Yoksulluk Kavramı

Yoksulluğun temelde sübjektif bir niteliği olması nedeni ile herkes tarafından kabul edilen objektif bir tanımı yoktur. İnsan ihtiyaçları hiçbir zaman bitmez ve ihtiyaçlarını karşılayamayan kişiler de yoksulluk kavramını kendilerine göre tanımlarlar. Dolayısıyla yoksulluk kavramı bir ülkeden başka bir ülkeye, aynı ülke içinde bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine ve zamanına göre değişebilir (Şenses, 2001: 134). Genel olarak yoksulluk; yiyecek, içecek, barınma ve giyim gibi günlük temel ihtiyaçlarının tamamını veya büyük bir kısmını karşılayacak yeterli gelire sahip olmama veya asgari düzeyde dahi geçimini sağlayamama durumudur.

Kişisel sorunlar, çevresel etmenler, doğa koşulları gibi birçok sebepten dolayı yoksulluk her dönemde ve her toplumda karşılaşılabilen bir olgu olmaktadır.

1.2. Yoksulluğun Nedenleri

Kentleşmenin artması ile birlikte derinlik kazanan yoksulluğun nedenleri ekonomik, demografik, sosyal, coğrafi, siyasal ve diğer nedenler (Çetinkaya, 2012: 31) olarak gruplanabileceği gibi; neoliberal politikalar, dünya nüfusunda meydana gelen değişim, ekonomik krizler ve göç olarak ta gruplanabilir (Yüksel, 2014: 327- 329). Özellikle de ekonomik kriz, işsizlik, doğal afetler, enflasyon, terör olayları, savaşlar, çalışamayacak durumda olan kişilerin fazla olması ve doğal afetler yoksulluğu arttıran başlıca nedenler olarak sıralanabilir.

1.3. Yoksulluğun Türleri

1.3.1. Mutlak Yoksulluk

İnsanların ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için yeterli kaynağa sahip olmamalarını ve gerekli temel gıda ile hizmetlerden yoksun olma durumunu ifade etmektedir (Korkmaz, 2004: 23 den aktaran Şahin, 2012: 7).

Bireylerin fizyolojik ihtiyaçlarını dahi karşılamakta zorluk çektiği bu yoksulluk türü daha çok az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde görülmektedir (Yüksel, 2014: 326). Aynı ülke sınırları içerisindeki bölgelerin farklı koşullara sahip olmaları nedeniyle

ihtiyaçlar da değişebilmektedir. Bu nedenle tek bir yoksulluk çizgisini benimsemek sakıncalı olabilmektedir.

1.3.2. Grelil Yoksulluk

Fiziki ihtiyaçlar için gerekli olan minimum kalori ihtiyaının yanı sıra sosyo - psikolojik ihtiyaçları da içine alan, yaşamını insanca sürdürebilmesi için gerekli olan temel sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılayamaması halidir (Yılmaz, 2009: 8).

TÜİK.'e göre grelil yoksulluk, toplumun genel düzeyine göre belli bir sınırın altında gelir ve harcamaya sahip birey veya hane halkı grelil anlamda yoksul olarak kabul edilmektedir (Karabulut, 2011: 35).

Mutlak yoksulluk daha çok fiziksel yaşamın sürdürülmesini anlatırken, grelil yoksulluk toplumun kültürel yapısına uygun olarak toplumun geneliyle karşılaştırmalı bir tanım yapmakta ve yoksulluk sınırını toplumsal yapılar açısından değerlendirmektedir.

Mutlak yoksulluğun sınırının sabit olmasına karşın, grelil yoksulluğun sınırı o ülke içindeki ortalama gelir veya harcama seviyelerine göre değişmektedir (**şahin, 2012: 7**).

Grelil yoksulluk, bir toplumdaki en düşük tüketim düzeyinin altında kalanları tanımlamak için kullanılmaktadır. Toplumun ortalama geçim seviyesini sınır alan grelil yoksulluk, toplumun kabul ettiği hayat standartlarına ulaşılamaması durumunda da ortaya çıkabilmektedir. Mutlak yoksulluk seviyesinin, grelil yoksulluk seviyesinin üstünde kaldığı ülkelerde önemli bir kesim yoksul olarak görülmektedir. İçinde bulunduğu toplumun düzeyine göre belli bir sınırın altında kalan birey veya hane halkı grelil yoksul sayılmaktadır.

Grelil yoksulluk kavramı eşitsizlikleri ortaya çıkarmak konusunda önemli katkılar sağlayabilmekte ve yapılan tanımdan da her toplumda mutlaka yoksul bir kesim olacağı anlaşılabilmektedir.

1.3.3. İnsani Yoksulluk

Yoksulluğun sadece bir mal ve mülk yoksulluğu olmayıp bunun yanında yaşanabilir hayat imkânlarının da mümkün olmaması durumunu ifade etmektedir (**şenkal, 2005: 395**).

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)' nin tanımına göre insani yoksulluk; katlanılabılır bir yaşam için gerekli fırsat ve seçeneklerden feragat etmektir (Karabulut, 2011: 36). Yaşam süresinin kısalığı, temel eğitim-öğretim ve sağlık hizmetlerinden yoksun kalmak, kamusal ve özel kaynaklara ulaşamamak gibi faktörler de insani yoksulluğun boyutlarını teşkil etmektedir.

İnsani Yoksulluk İndeksi: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), gelişmekte olan ülkelerde insani yoksulluğu üç kriterden yola çıkarak hesaplamaktadır. Bu kriterler şunlardır;

1- Yaşam Süresi: Uzun bir yaşamdan yoksun olma insani yoksulluğun ilk göstergesi olarak kabul edilmekte, hesaplamalarda 40 yaş esas alınmakta ve bu yaşın altındaki yaşam süresini insani yoksulluk olarak değerlendirmektedir.

2- Eğitim: Eğitim imkânlarından yoksun olma, insani yoksulluğun ikinci göstergesini oluşturmakta ve hesaplamalarda yetişkinler arasındaki okuma yazma bilmeme oranı insani yoksulluğun bir diğer kriterini oluşturmaktadır.

3- Ekonomik ve Sosyal İmkânlar: Bireylerin ekonomik ve sosyal imkânlardan yoksun olması, insani yoksulluğun bir diğer göstergesini oluşturmakta, başlıca üç veriden yararlanarak ekonomik ve sosyal imkânlara sahip olma düzeyini belirlemekte ve bu verilerin ortalaması alınarak “insani yoksulluk indeks değeri” tespit edilmektedir (Çetinkaya, 2012: 37);

- Sağlıklı içme suyuna sahip olmayan nüfus yüzdesi,
- Temel sağlık imkânlarından yoksun olan nüfus yüzdesi,
- 5 yaşın altında olan ve yeterli beslenemeyen nüfus yüzdesi,

1.3.4. Çalışan Yoksulluk

Çalışabilir durumda olup ta düşük eğitim düzeyine sahip olan, vasıfsızlık nedeniyle iş bulamayan ve çalışamayan yoksulları kapsamaktadır (Aydın, 2013: 37).

Çalışan yoksulları azaltabilmek için daha fazla hane üyesinin işgücüne katılması sağlanarak istihdam arttırıcı uygun iş alanlarının yaratılması gerekmektedir. Üretken ve ücretlendirilmiş işlerde kadınların istihdamının artırılması sağlanmalıdır. Asgari ücret ve ücret gelirinin vergilendirilmesi, sosyal güvenlik kesintileri gibi kamu nitelikli politikalarda çalışan yoksullar yararına geliri arttırıcı düzenlemeler yapılmalıdır. Sosyal

güvenlik sistemi geliştirilerek kapsamı arttırılmalı, sosyal koruma açığı ortadan kaldırılmalıdır (Kapar, 2010: 62).

1.3.5. Kırsal - Kent Yoksulluğu

Kırsal yoksullukta kimlik, güvenlik, öz saygı, bağımsızlık gibi nitel ölçütler ön planda iken, kentsel yoksullukta gelir ve tüketim düzeyi gibi nicel ölçütler ön plana çıkmaktadır (Uçar, 2011: 13 den aktaran Şahin, 2012: 10).

Kentsel yoksullar; köylerden kentlere göç ederek kent yaşamına uyum sağlamakta zorlanan, eğitim düzeyi düşük ve vasıfsızlık nedeni ile iş bulamayan kişilerden oluşmaktadır. Hızla yaşanan göçler işsizlik oranlarını çoğaltmakta ve kentsel yoksulluğun miktarını da arttırmaktadır.

Kırsal yoksulluk; tarım sektörünün diğer sektörlere göre daha etkili olduğu alanlarda görülmekte ve kentsel yoksulluğa göre daha derin yaşanmaktadır.

1.3.6. Nöbetleşe Yoksulluk

Yoksulluğun kendinden sonra gelen nesillere devredilmesi durumudur. Nöbetleşe yoksullukta, yoksulluk bir süreç içerisinde değerlendirilmekte ve toplumsal ilişkiler temel alınmaktadır. Kentte yaşayan yoksul bireyler işgal ettikleri arazileri kente göç eden yeni yoksullara kiralamakta veya satmaktadırlar. Dolayısıyla zaman içerisinde yoksulluktan kurtulmakta ve yoksulluklarını yeni gelen bireylere devretmektedirler. Hemşerilik ilişkileri ön planda olup arsa ve konut piyasasından da etkilenmektedirler (İncedal, 2013: 29).

1.3.7. Objektif - Sübjektif Yoksulluk

Sübjektif yoksulluk, bir kimsenin ihtiyaçlarını yeteri kadar karşılayıp karşılayamadığına ilişkin sahip olduğu düşünceye göre yoksul olduğu veya olmadığı fikridir. Yoksulluğun tanımlanmasında kişilerin değerlendirmelerini dikkate almakta olup yoksulların kendilerini algıları üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Objektif yoksullukta yoksulluk; kalori miktarı, gelir ve tüketim harcamaları gibi somut ölçütler kullanılarak ölçülmekte ve uzmanlar tarafından varsayılan ihtiyaçlara göre belirlenmektedir. Varsayılan ihtiyaçlar da gerekli en düşük maliyeti yansıtan asgari ihtiyaç düzeyi olarak göz önünde bulundurulmaktadır (İncedal, 2013: 23). Tüketim

harcamaları ve alınması gereken günlük kalori gibi somut değişkenleri içermekte olup ölçülebilir kıstaslar üzerinde yoğunlaşmaktadır.

1.3.8. Gelir Yoksulluğu

Gelir yoksulluğu, yaşamını sürdürmek ya da asgari yaşam standardını karşılamak için kişi veya hane halkının ihtiyaç duyduğu temel gereksinimlerin karşılanabilmesi bakımından gerekli gelir düzeyinin elde edilememesi durumudur (Topgöl, 2013: 281). Yoksulluk sınırı olarak bir asgari gelir ve tüketim düzeyi söz konusudur. Yoksulluk sınırı yalnızca gelire ve harcamaya dayanmaktadır (Kan, 2011: 11). Bir anlamda gelir yoksulluğu, satın alma gücünden yoksun olma anlamına gelmektedir.

1.4. Yoksullukla İlgili Diğer Kavramlar

1.4.1. Dışlanma

Sosyal dışlanma, toplumda bireyin sosyal yönden bütünleşmesini sağlayan sosyal ekonomik, politik ve kültürel sistemlerin tümünden kısmen veya tamamen yoksun olma sürecini ifade etmektedir (Çakır, 2002: 84).

Sosyal dışlanma, kavramsal olarak karmaşık bir süreci ele almakta olup bu karmaşıklığın sebepleri arasında ekonomik yetersizlik, dışlanma, sosyal korunmadan yoksunluk ve sosyal ilişkilerin bozulması yer almaktadır. Sosyal dışlanma hangi bağlamda ele alınırsa alınsın, sorunun oluştuğu dönemin ve toplumun sınırları içerisinde değerlendirilmelidir. Toplumsal alanda sosyal dışlanmada bireylerin sosyal haklardan yararlanamama durumu söz konusu olup devletin varlığı sorgulanmaktadır.

Sosyal dışlanmanın nedenleri arasında yoksulluk, eğitimsizlik, işgücü piyasasındaki değişimler, eşitsizlik, sosyal korumanın yetersizliği ve gelir dağılımındaki adaletsizlikler sayılabilmektedir.

Sosyal dışlanmanın sonuçlarında ise insanlarda kınanma duygusu, stresle birlikte oluşan sağlık sorunları, güçsüzlük, kadercilik gibi olgular oluşabilmektedir.

Ekonomik dışlanma, bireylerin emek piyasalarına ulaşamamalarından kaynaklanan istihdam noktasında toplumda fırsat eşitliği elde edememe durumudur. Mal ve hizmet piyasalarından, tüketim toplumundan ve işgücü piyasasından dışlanmayı kapsamaktadır (Yüksel, 2014: 351 - 354);

- Mal ve hizmet piyasalarından dışlanma, bireylerin tüketmeleri gereken mal ve hizmetleri tüketememesi anlamına gelmektedir.
- Tüketim toplumundan dışlanma, bireylerin tüketime yönelik kullanılan araçlardan dışlanmalarını ifade etmektedir.
- İşgücü piyasasından dışlanma, bireylerin işsiz kalması durumunu ifade etmektedir. Bu grubun büyük bir çoğunluğunu da kadınlar oluşturmaktadır.

Kültürel dışlanma, kişilerin toplumsal ve kültürel imkânlardan yeterince faydalanamamasını ifade etmektedir. Özellikle azınlıklar ve göçmenler kültürel dışlanmaya maruz kalabilmektedirler.

Siyasi dışlanma, bireylerin siyasi katılım, vatandaşlık ve hukuki haklarını tam olarak kullanamamaları anlamını ifade etmektedir. Kişilere fırsat eşitliğinin tanınmaması, kanun önünde eşitliklerinin sağlanmaması ve ifade özgürlüklerinin verilmemesi siyasi dışlanmaya neden olabilmektedir (Yüksel, 2014: 353).

Mekânsal dışlanma, toplumun kişiyi yaşadığı coğrafya nedeniyle dışlaması ve kişinin belirli mekânlara ulaşmada güçlük yaşaması ile engellerle karşılaşması anlamına gelmektedir (Yüksel, 2014: 353).

1.4.2. Muhtaçlık

Muhtaçlığı; kişinin çalışma imkânı bulamaması veya çalışma imkânı bulmasına rağmen çalışamayacak derecede engeli olması sonucu bakmaya mecbur olduğu aile bireylerini veya kendisini geçindirmeye yetecek gelir teminini sağlayamamasından kaynaklanan durum, muhtaç kimseyi ise; kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin bulunduğu çevre ve fiziki koşullar içerisinde geçimini kendi imkânları ile sağlayamayan kişi olarak ifade edebiliriz.

1.4.3. Bağımlılık

Kişilerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için belirli kişi, kurum ve toplulukların desteğine ihtiyaç duyması hali olarak tanımlanabilmektedir (Şahin, 2012: 14). Sosyal yardım alanların yardımlara bağımlı oldukları veya olmadıkları konusunda çeşitli görüşler ortaya atılmaktadır. Önemli olan, muhtaçlık olgusunun var olma nedeninin kişilerin yardımlara başvurdukları zaman göz önüne alınması ve muhtaçlığı ortadan kaldırmak için çalışmalar yapılmasıdır.

1.4.4. İzolasyon

Kişilerin maddi yetersizliklerinin yanında toplumun eriştiği imkânlardan yararlanamamaları anlamına gelmektedir. Yetersiz gelire sahip olan kişiler sosyal faaliyetlerden uzaklaşmakta ve izole olmaktadır. Bununla birlikte izolasyon artmakta ve izolasyonun artması da yoksulluğun daha da derin bir şekilde yaşanmasına neden olmaktadır (Şahin, 2012: 14).

1.5. Türkiye'de Yoksulluk

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu yıllarda savaştan yeni çıkmış olması ve gelir yetersizliği nedeni ile yoksulluk ülkede genel bir görünüm kazanmıştır.

1928 yılında yaşanan kuraklık ile 1929 yılında yaşanan Büyük Ekonomik Buhran ve II. Dünya Savaşı'ndaki imkânsızlıklar nedeni ile yoksulluk yoğun şekilde yaşanmaya başlanmıştır.

1950'lerin başında tarımsal alanda yaşanan gelişmelerle birlikte köylerden kentlere doğru göçler yaşanmaya başlamış, kentlerde iş bulamayanlar yardıma muhtaç duruma gelmiş ve Türkiye bu dönemde modern anlamda yoksulluk kavramı ile tanışmış, yoksullukla mücadele politikaları izlenmeye başlanmıştır (Şahin, 2012: 18 - 20).

1970'li yıllarda dış borçlar artarken enflasyon yükselmiş ve bu olumsuzlukları gidermek için alınan 24 Ocak kararları siyasi ortamın elverişli olmamasından dolayı uygulamaya konulamamıştır.

1940 - 1970'li yıllarda ülkedeki sanayileşme eğilimlerine bağlı olarak kentleşme olgusunun artması ile birlikte modern anlamda toplumsal yapı oluşmuş, yoksulluk olgusu önem kazanmış ve ithal ikameci politikalar uygulanarak gelir eşitsizliği önlenmeye çalışılmıştır (Yüksel, 2014: 336 - 337).

1980'li ve 1990'lı yıllarda yaşanan köylerden kentlere olan göçler yoğunlaşmış ve art arda yaşanan 1990 - 2000 ve 2000 -2001 krizleri yoksulluğu derinleştirmiştir. İşçilerin düşük ücretlerle çalışmaları, işsizlik, işgücü devrinin yüksekliği, gelir dağılımındaki dengesizlikler, yetersiz kaynaklar, eğitimsizlik, kötü çalışma koşulları gibi faktörler yoksulluğu tetiklemiştir.

1.6. Sosyal Yardım Kavramı ve Önemi

Sosyal yardım; sosyal güvenlik yöntemi ve sosyal hizmet alanı olup kendi ellerinde olmayan sebeplerle asgari seviyede dahi geçimini sağlayamayacak durumda olan kişi veya hanelere muhtaçlık kriterlerine bağlı olarak, en kısa sürede kendi kendilerine yetecek hale gelmelerini sağlamayı amaçlayan, karşılıksız olarak yapılan, maddi gelir ve destek sağlayan faaliyetlerin bütünüdür (Haspolatlı, 2012: 5-6). Sosyal yardımlar fakir ve muhtaç kişilere tanınan bir hak olmakla beraber devletin asli görevidir.

Sosyal yardımlaşma kavramı ise sanayileşme dönemi ile başlamış olup refah politikalarında gelirlerin yeniden dağıtılmasını ifade etmektedir.

1.7. Sosyal Yardımların Özellikleri

Sosyal yardımların en önemli özelliği, muhtaçlık kriterine bağlı olarak yoksullara yapılmasıdır. Sosyal yardım yapılırken yardımdan yararlanacak olan kişi veya kişilerden ücret talep edilmemektedir. Sorun ortaya çıktıktan sonra etkisini göstermekte olup tek taraflıdır. Ayni veya nakdi, şartlı veya şartsız olarak yapılabilir. Devlet, sosyal yardımları karşılıksız yaparak giderleri fonlardan karşılamaktadır. Acil ihtiyaçların karşılanması öncelikli görülmektedir. Yoksula gelir transferi sağlamaktadır. Daha çok ekonomik, daha az sosyal amaçlarla yapılmaktadırlar. Sosyal güvenlik açısından resmi veya yarı resmi kuruluşlar tarafından yürütüldüğü takdirde gerçek hizmeti vermektedir. Sosyal hizmetlerin kapsamına da bir hizmet şekli ve uygulama alanı olarak girmektedir.

1.8. Sosyal Yardımların Olumlu ve Olumsuz Yönleri

1.8.1. Sosyal Yardımların Olumlu Yönleri

Sosyal yardımlar, sosyal güvenlik uygulamalarının eksikliklerini kapatmakta olup sırasıyla sosyal sigorta sisteminden, işsizlik sigortasından ve işsizlik yardımından sonra devreye girmelidir (Taşcı, 2008: 8). Bu yönüyle sosyal güvenlik sisteminin eksikliklerini tamamlayıcı fonksiyonu öne çıkmaktadır.

Yardımlar, tür ve önemine göre ihtiyaçların en fazla olduğu yerde kullanılıp bireysel olarak ayarlanabilmesi nedeniyle tasarruf sağlayabilme özelliğine sahiptir (Karabulut, 2011: 21).

Gelirleri yeterli olmayan insanlar, yaşamlarını sürdürebilmek için tasarruflarını kullanarak veya çalışarak karşılayamadıkları zorunlu ihtiyaçlarını hırsızlık, gasp, kapkaç gibi fiillerle karşılama yoluna gidebilmektedirler. Yapılan sosyal yardımlar, kısa süreli de olsa kişilerin muhtaçlık psikolojisinden kurtulmalarını sağlamakta ve bu durumda sosyal yardımın, muhtaç durumda olan kişiyi kötülüklerden alıkoyma özelliği ortaya çıkmaktadır.

1.8.2. Sosyal Yardımların Olumsuz Yönleri

Yardımdan yararlanacak kişilerin muhtaç olduklarını kanıtlamak zorunda olmaları ve yardımı alırken bu durumu net olarak hissetmeleri, bu kişiler üzerinde onur kırıcı etkiler yaratarak bireyin "damgalanması" anlamına gelmekte, bireyler üzerinde psikolojik olarak olumsuz etkiler yaratabilmektedir.

Yoksulluk, yoksulların kişisel ve hane özellikleri ile ilgili olmasının yanında yerel, bölgesel, ulusal, kültürel, coğrafik, psikolojik ve sosyo - ekonomik faktörlerin de bir sonucudur. İstikrarlı bir ekonomik büyüme, yoksulluğu azaltmada en etkili yöntemlerden biri olarak değerlendirilse de tek başına yeterli değildir. Bu yüzden yoksulluğu azaltmak için ekonomik büyüme, ücret, istihdam ve işgücü politikaları geliştirilmeli, sosyal devlet anlayışı güçlendirilmelidir. Ayrıca yoksullukla mücadele edebilmek amacıyla yatırım, teşvik ve eğitim politikaları uygulanmalıdır. Öncelikle işgücü piyasasına yeni girenlere istihdam sağlanmalı, çalışanların verimliliği yükseltilecek gelire yansıtılmalıdır. Burada en önemli unsur işgücü politikaları olduğu için bu alanda kendi işini kuracaklara yapılan yardımlar, mesleki eğitim programları, istihdam danışmanlığı hizmetleri, istihdamı artırıcı sübvansiyonlar, kamunun yeni istihdam alanları oluşturması ve esnek çalışmanın yaygınlaştırılması gibi aktif istihdam politikaları uygulanmalıdır (Mahiroğulları ve Korkmaz 2013: 102 - 113).

Sosyal yardımların insanları daha fazla tembelleğe ittiği konusundaki eleştiriler günümüze kadar süregelmiştir ve halen daha bu konuda tartışmalar dile getirilmektedir. Bu tartışmaların odağında ise sosyal yardımların süresi, düzeyi, koşulları, sosyal yardımlar ile çalışmayla elde edilen gelir arasındaki fark, eğitim düzeyi ve iş arama durumu gibi faktörler yer almaktadır.

Haveman'ın yaptığı bir araştırmaya göre; gelir koruma desteklerinin miktarı ve ulaşılabilirliği arttıkça gelir yoksulluğu ile ücret dağılımındaki eşitsizliğin azalmasının yanı sıra, çalışma isteği de azalmakta ve işsizlik artmaktadır (Şener, 2010: 7).

Bakanlığın 30 Aralık 2016 tarih ve 29934 Sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Asgari Ücret Tespit Komisyonu Kararında asgari ücretin günlük brüt tutarından asgari geçim indirimi düşürülerek bir aylık net asgari ücret belirlenmektedir. Buna göre 2017 yılının muhtaçlık sınırı 423,58 TL'dir. ([http://vo.aile.bulutu/VO/ E.T: 05.01.2017](http://vo.aile.bulutu/VO/E.T:05.01.2017))

Vakıftan nakdi ve aynı yardım talebinde bulunan müracaatçıların başvuruları muhtaçlık sınırına göre değerlendirilmektedir. Gelirleri muhtaçlık sınırının üzerinde olan hanelere zaruri durumları dışında yardım yapılmamaktadır. Vakıftan birkaç defa yardım alan kişilerde bu yardımları sürekli alabileceği algısı oluşturmakta ve yardımların suiistimal edilmesi söz konusu olabilmektedir.

Vakfın yapmış olduğu “Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Yardım Programı, Şartlı Eğitim ve Sağlık Yardımları, 2022 Yaşlı ve Engelli Aylıkları” gibi yardım programlarında hanede sosyal güvence kaydının olmama şartı bulunmaktadır. Kişiler bu yardım türlerinden yararlanabilmek için kayıt dışı çalışmaya yönelmektedirler. Yapılan sosyal yardımlarda toplumdaki dezavantajlı grupların iyilik halini yükseltmek amaçlanmış olsa da, yardımlardan yararlanabilmek için belirlenen kriterler nedeniyle müracaatçılar, Sosyal Güvenlik Kurumu'na tabi olarak çalışmaktan feragat etmektedirler. Bunun sonucunda sosyal güvence kaydı olmayan müracaatçılar, kendilerini sosyal güvence kayıtları olan diğer kişilere göre avantajlı görmektedirler.

1.9. Sosyal Yardım ve İstihdam İlişkisi

1.9.1. Sosyal Yardım ve İşgücü Piyasasına Katılım

Yoksulluk, yoksulların kişisel ve hane özellikleri ile ilgili olmasının yanında yerel, bölgesel, ulusal, kültürel, coğrafik, psikolojik ve sosyo-ekonomik faktörlerin de bir sonucudur. İstikrarlı bir ekonomik büyüme yoksulluğu azaltmada en etkili yöntemlerden biri olarak değerlendirilse de tek başına yeterli değildir. Bu yüzden yoksulluğu azaltmak için ekonomik büyüme, ücret, istihdam ve işgücü politikaları geliştirilmeli, sosyal devlet anlayışı güçlendirilmelidir. Ayrıca yoksullukla mücadele edebilmek amacıyla yatırım, teşvik ve eğitim politikaları uygulanmalıdır. Öncelikle işgücü piyasasına yeni girenlere istihdam sağlanmalı, çalışanların verimliliği yükseltilerek gelire yansıtılmalıdır. Burada en önemli unsur işgücü politikaları olduğu için bu alanda kendi işini kuracaklara yapılan yardımlar, mesleki eğitim programları, istihdam danışmanlığı hizmetleri, istihdamı artırıcı sübvansiyonlar, kamunun yeni

istihdam alanları oluşturması ve esnek çalışmanın yaygınlaştırılması gibi aktif istihdam politikaları uygulanmalıdır (Mahiroğulları ve Korkmaz 2013: 102-113).

1.9.2. Sosyal Yardımlar, Tembellik ve Bağımlılık İlişkisi

Sosyal yardımların insanları daha fazla tembelliğe ittiği konusundaki eleştiriler günümüze kadar süregelmiştir ve halen daha bu konuda tartışmalar dile getirilmektedir. Bu tartışmaların odağında ise sosyal yardımların süresi, düzeyi, koşulları, sosyal yardımlar ile çalışmayla elde edilen gelir arasındaki fark, eğitim düzeyi ve iş arama durumu gibi faktörler yer almaktadır.

Haveman'ın yaptığı bir araştırmaya göre; gelir koruma desteklerinin miktarı ve ulaşılabilirliği arttıkça gelir yoksulluğu ile ücret dağılımındaki eşitsizliğin azalmasının yanı sıra, çalışma isteği de azalmakta ve işsizlik artmaktadır (şener, 2010: 7).

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE SOSYAL YARDIM UYGULAMALARI

2.1. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları Tarafından Yapılan Yardımlar

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, 29.05.1986 tarih ve 3294 sayılı kanunun 7. maddesi uyarınca, amacına uygun çalışmalar yapmak ve ihtiyaç sahibi vatandaşlara nakdi ve ayni yardımda bulunmak üzere her il ve ilçede kurulmuştur.

Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü'nün faaliyetleri, Türkiye çapında her ilde vali ve her ilçede kaymakam başkanlığında oluşturulmuş olan 1000 adet Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları aracılığıyla yürütülmektedir.

1991 yılında Bakanlar Kurulu kararı ile Akköy ilçesinin kurulması sonucunda faaliyetlerine başlayan vakıf, 31 Mart 2013 tarih ve 6360 sayılı yasanın çıkarılmasıyla ismini değiştirerek "Pamukkale Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı" olarak hizmet vermeye başlamıştır. (<http://www.sosyalyardimlar.gov.tr/> E.T: 13.11.2016)

Vâkıfın amacı; 3294 sayılı kanunun amaç ve kapsamına giren faaliyetler ile çalışmalar yapmak, vâkıfa atfedilen görevleri yerine getirmektir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından ayni ve nakdi yardımlar verilmektedir:

- Ayni yardımlar; barınma, gıda, yakacak, giyim, eğitim materyali, ücretsiz kitap yardımı, özürülülere yapılan eğitim yardımları, özürülü öğrenci taşınması, taşınmalı eğitim, yurt gideri vb. aşevi hizmetleri, tedavi giderlerine yönelik desteklerdir. Yıllar itibariyle yapılan yardımlarda artış olduğu görülmüştür.
- Nakdi yardımlar; şartlı eğitim ve sağlık yardımları gibi eğitime devam eden çocuk sayısını artırmayı ve anne çocuk sağlığına ilişkin önlemleri etkin olarak uygulamayı amaçlamaktadır.

2.1.1. Barınma Yardımları

Oturulamayacak derecede eski, bakımsız ve sağlıksız evlerde yaşayan muhtaç vatandaşlara evlerinin bakım ve onarımı için ayni ve nakdi olarak yapılan yardımlardır.

2.1.2. Eğitim Yardımları

Yoksul kesimlerin eğitim imkânlarına erişilebilirliğinin düşük olması eğitimde fırsat eşitliğini ortadan kaldırmakta ve yoksulluğun nesilden nesile aktarılmasının önüne geçilmesinde en büyük problemi teşkil etmektedir. Bu nedenle fon kaynağının büyük kısmı eğitim yardımları için kullanılmaktadır.

2.1.2.1. Eğitim Materyali Yardımı

İlköğretim ve lisede okuyan fakir ve yardıma muhtaç ailelerin çocuklarının kıyafet, ayakkabı, çanta ve kırtasiye gibi okul ihtiyaçları karşılanmaktadır.

2.1.2.2. Şartlı Eğitim Yardımları

Maddi imkânsızlıklar nedeniyle çocuklarını okula gönderemeyen ailelere çocuklarının okula devam etmeleri şartıyla yapılan yardımlardır. Ödemeler Ziraat Bankası veya PTT'ler aracılığı ile doğrudan anneler adına açılan hesaplara yapılmaktadır. Kız çocuklarına yapılan yardım miktarı erkek çocuklarına yapılan yardım miktarından daha yüksektir;

- İlköğretime devam eden erkek öğrenci için aylık :35 TL
- İlköğretime devam eden kız öğrenci için aylık :40 TL
- Ortaöğretime devam eden erkek öğrenci için aylık :50 TL
- Ortaöğretime devam eden kız öğrenci için aylık :60 TL

2.1.2.3. Öğle Yemeği Yardımı

8 yıllık temel eğitimdeki taşınmalı eğitim uygulaması kapsamında okulların bulunduğu merkezlere taşınan yoksul öğrencilere öğle yemeği verilmesini içermektedir. 2003 - 2004 eğitim & öğretim yılından itibaren kaynağı fondan karşılanmak üzere il ve ilçe Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından yürütülmektedir.

2.1.2.4. Öğrenci Barınma, Taşıma ve İaşe Yardımı

Taşınmalı sistem dışında kalan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin ulaşım, barınma vb. ihtiyaçlarına yönelik verilen desteklerdir.

2.1.3. Aile Yardımları

2.1.3.1. Gıda Yardımları

İhtiyaç sahibi ailelerin gıda ve giyim gibi temel ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla Ramazan ayı ve Kurban Bayramı öncesinde yılda iki kez vakıflara yapılan kaynak aktarımlarıdır.

2.1.3.2. Yakacak Yardımları

2003 yılından itibaren Türkiye Kömür İşletmeleri'nden sağlanan kömürün ihtiyaç sahibi ailelere hane başı en az 500 kg olmak üzere dağıtılmasıdır.

2.1.4. Sağlık Yardımları

2.1.4.1. Tedavi Destekleri

Yeşil kartla karşılanamayan ve yeşil kartı olmayan vatandaşların ödeme güçlerini aşan sağlık giderleri ile sosyal güvenceden yoksun vatandaşların ilaç ve tedavi giderleri karşılanmaktayken 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olan 5510 sayılı Genel Sağlık Sigortası (GSS) hükümlerinin yürürlüğe girmesi ile birlikte tüm vatandaşların tedavi ve sağlık hizmeti bedelleri GSS kapsamına alınmıştır.

Aşağıda 2017 yılının yarı dönemine kadar olan GSS prim hadleri verilmiştir;

Tablo 1. GSS Prim Hadleri (01.01.2017 - 31.12.2017).

GELİR KODU	KİŞİ BAŞI AYLIK GELİR DURUMU	GELİR ARALIĞI (TL)	PRİM MİKTARI PRİM DURUMU
G0	Brüt asgari ücretin 1/3 ünün altında ise	0 – 592,50	71,10 TL. Primi Bakanlığımız tarafından ödenenler
G1	Brüt asgari ücretin 1/3 ü ile asgari ücret arasında ise	592,50 – 1.777,50	71,10 TL. Primi şahıslar tarafından ödenenler
G2	Brüt asgari ücret ile asgari ücretin iki katı arasında ise	1.777,50 – 3.555,00	213,30 TL. Primi şahıslar tarafından ödenenler
G3	Brüt asgari ücretin iki katından fazla ise	3.555,00 ve üzeri	426,60 TL. Primi şahıslar tarafından ödenenler

Kaynak: Pamukkale SYDV BSYBS (11.01.2017)

Buna göre kişi başına düşen gelir 592,50 TL' nin altında olanların primi Bakanlık tarafından karşılanmaktadır. Kişilerin kendilerinin ödeyecek oldukları primlerin tutarları ise kişi başına düşen gelir 592,50 TL – 1.777,50 TL arası 71,10 TL, 1.777,50 TL – 3.555,00 TL arası 213,30 TL ve 3.555,00 TL ve üzeri 426,60 TL olmak üzere kademelendirilmiştir.

2.1.4.2. Şartlı Sağlık Yardımı

0-6 yaş arası çocuklarını düzenli olarak sağlık kontrollerine götürmeleri şartı ile düzenli olarak yapılan nakit para yardımlarıdır. Ödemeler Ziraat Bankası veya PTT' ler aracılığı ile doğrudan anneler adına açılan hesaplara yapılmaktadır. Aylık ödemeler çocuk başına 30 TL' dir.

2.1.4.3. Şartlı Gebelik Yardımı

Gebe kadınların doğumlarını hastanede gerçekleştirmeleri ve çocuklarını düzenli olarak doktor kontrolüne götürmeleri şartı ile yapılan yardımlardır.

- Doğumun hastanede yapılması halinde bir kereye mahsus :75 TL
- Düzenli muayenelerin yapılması halinde doğumdan önce aylık :35 TL
- Doğumdan sonra iki kereye mahsus :35 TL

2.1.5. Engelli Yardımları

65 yaşından küçük, 18 yaşından büyük olup özür durumuna göre tüm vücut fonksiyon kaybı oranı % 40 ve üzeri olan, herhangi bir Sosyal Güvenlik Kurumundan gelir veya aylık hakkından faydalanamayan vatandaşlarımızdan, her türlü gelirleri ile Medeni Kanuna göre nafaka yükümlüsü yakınlarından sağladığı nafaka miktarının aylık ortalaması, muhtaçlık sınırının altında olan kimselere, 2022 sayılı kanunun 1. maddesinde belirlenecek aylık tutarının % 200'ü tutarında ödenen aylıktır. Engelli aylığı ve engelli yakını aylığı olarak ikiye ayrılır:

- Engelli Aylığı (% 40- 69) : Üç ayda bir 1.028,76 TL
- Engelli Aylığı (%70 ve üzeri) : Üç ayda bir 1.543,14 TL
- 18 Yaş Altı Engelli Yakını Aylığı : Üç ayda bir 1.028,76 TL

2.1.6. Yaşlı Yardımları

65 yaşını doldurmuş, kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunmayan, herhangi bir Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan gelir veya aylık hakkından faydalanmayan

vatandaşlarımızdan, nafaka bağlanmamış veya bağlanması mümkün olmayan, mahkeme kararıyla veya doğrudan doğruya kanunla bağlanmış herhangi bir devamlı gelire sahip olmayan ve 2022 sayılı Kanunun 1. maddesinde belirtilen gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutardan daha az geliri olan Türk vatandaşlarına ödenen aylıktır. Yaşlılık aylığı, üç ayda bir 685,05 TL'dir.

2.1.7. Özel Amaçlı Yardımlar

2.1.7.1. Aşevleri

İşsizliğin ve yoksulluğun belirgin olarak yaşandığı yerlerde yaşlı, engelli, kimsesiz ve muhtaç vatandaşlara günlük sıcak yemek verilmesidir. Denizli'de Belediyeye bağlı olarak çalışmalarını sürdüren Pamukkale Sağlık Eğitim Vakfı (PASVAK) bu yardımı yapmaktadır.

2.1.7.2. Afet Yardımları

Doğal afet, terör, yangın gibi nedenlerle mağdur olan vatandaşlara acil ihtiyaçları için yapılan yardımlardır.

2.1.8. Eşi Vefat Etmiş Kadınlara Yönelik Düzenli Nakdi Yardım Programı

Eşi vefat etmiş ve herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tabi olmayan, muhtaçlığı SYDV Mütevelli Heyeti (MH) kararıyla onaylanan kadın vatandaşlara muhtaçlıkları devam ettiği sürece iki aylık dönemlerde 500 TL tutarında yapılan düzenli nakdi ödemelerdir.

2.1.9. Muhtaç Asker Ailelerine Yönelik Düzenli Nakdi Yardım Programı

Zorunlu askerlik hizmetini yürüten muhtaç er ve erbaşların ailelerine yönelik olarak yapılan düzenli nakdi yardım programıdır. İki ayda bir 500 TL tutarında olan ödemeler PTT' ler aracılığı ile yapılır. Yardım başvurusunu asker bekar ise annesi, evli ise sadece eşi yapabilmektedir. Başvuran kişi eşi ise; onun, annesi ise; hem annesinin hem de babasının sosyal güvencesi olmaması gerekmektedir.

2.1.10. Öksüz, Yetim ve Asker Çocuğu Yardım Programı

2.1.10.1. Öksüz, Yetim Aylığı

Öksüz / yetim yardım programında, şartları sağlayan hak sahibi kişilere çocuk başına her iki ayda bir 200 TL düzenli nakdi ödeme yapılır. Hak sahipleri, ödemeleri

banka veya PTT aracılığı ile alabilirler. Hanede birden fazla fayda sahibi bulunması durumunda, her bir fayda sahibi için yardım başvurusu alınır ve şartları sağlaması halinde ayrı ödeme yapılır.

Başvuru, öncelikle çocuğun anne veya babası tarafından yapılır. Annesinin ve babasının her ikisinin de ölmüş olduğu durumda başvurunun, çocuğun vasisi tarafından vasilik belgesi veya adrese dayalı nüfus kayıt sisteminde beraber yaşadıklarına dair belge ile birlikte yapılması gerekmektedir. Çocuğun vasisinin olmaması veya vasisinin çocukla birlikte aynı hanede yaşamaması durumunda, çocukla birlikte aynı hanede yaşayan on sekiz yaş üstü akrabası başvuru yapabilir. Fayda sahibi çocuğun hem annesi hem de babası ölmüş ise, öksüz / yetim yardım programından yalnızca birisinden yararlanabilir.

Öksüz / yetim yardım programından yararlanabilmek için fayda sahibi çocuğun;

- 18 yaşını doldurmamış olması,
- Annesi, babası veya her ikisinin de vefat etmiş olması,
- Bekâr olması,
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından verilen sosyal ve ekonomik destekten (SED) faydalanmaması,
- Kuruluşlarda koruma ve bakım altında bulunmaması,
- Diğer kurum ve kuruluşlardan, yetim veya öksüz olmaktan dolayı benzeri yardımlardan faydalanmaması,
- Asker çocuğu yardım programı kapsamında fayda sahibi olmaması,
- Bakıma ihtiyacı olan engellilerin evde bakımını desteklemek amacıyla, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından yapılan evde bakım yardımından faydalanmaması,
- 2022 sayılı kanun kapsamında aylık almaması,
- 3294 sayılı yasa kapsamında fakir ve muhtaç durumda olduğunun Mütevelli Heyeti kararıyla tespit edilmesi gerekmektedir.

Öksüz / yetim yardım programı kapsamında hak sahibi olabilmek için başvuran kişinin;

- Fayda sahibi çocukla birlikte aynı hanede ikamet etmesi,
- İkamet ettiği hanede sosyal güvenceli kişinin bulunmaması,

- 3294 sayılı yasa kapsamında fakir ve muhtaç durumda olduğunun Müteveli Heyeti kararıyla tespit edilmesi,
- Bakıma ihtiyacı olan engellilerin ASPB tarafından yapılan evde bakım yardımından faydalanmaması gerekmektedir.

Yardım programının başvuru tarihi, MH tarafından onaylanan başvuru tarihidir. Vakfa yapılan başvurular MH tarafından, gerekçe belirtmek şartıyla MH toplantı tarihinden en fazla bir ay geriye dönük tarih ile onaylanabilir. Ancak, bir aydan daha uzun süredir BSYBS' ye girilmeyen ve bir karara bağlanmayan başvurulardan ilgili SYDV' ler sorumludur. Yardım programının ödeme başlangıç tarihi de MH tarafından onaylanan başvuru tarihidir ve ödeme kabul edilen ayı da kapsamaktadır.

2.1.10.2. Asker Çocuğu Yardım Programı

Asker çocuğu yardım programında şartları sağlayan hak sahibi kişiye her iki ayda bir 200 TL düzenli nakdi ödeme yapılır. Hak sahipleri ödemeleri, banka veya PTT aracılığı ile çekebilirler. Hanede birden fazla asker çocuğu bulunması durumunda, şartları sağlaması halinde her bir çocuğa ayrı ödeme oluşturulur.

Yardım programına başvuru, muhtaç asker ailesi yardımından (MAAY) asker eşi olarak faydalanan kişi tarafından yapılır. MAAY programı kapsamındaki asker anne ve babası bu programa başvuru yapamaz.

Asker çocuğu yardım programından yararlanabilmek için fayda sahibi çocuğun;

- 18 yaşını doldurmamış olması,
- Babasının askerde olması,
- Bekâr olması,
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından verilen SED.' ten faydalanmaması,
- Kuruluşlarda koruma ve bakım altında bulunmaması,
- Diğer kurum ve kuruluşlardan, babasının askerde olması nedeniyle benzeri yardımlardan yararlanmaması,
- Öksüz/yetim yardım programı kapsamında fayda sahibi olmaması,
- Bakıma ihtiyacı olan engellilerin evde bakımını desteklemek amacıyla ASPB tarafından yapılan evde bakım yardımını almaması,
- 2022 sayılı kanun kapsamında aylık almaması,

- 3294 sayılı yasa kapsamında fakir ve muhtaç durumda olduğunun MH kararıyla tespit edilmesi gerekmektedir.

Asker çocuğu yardım programı kapsamında hak sahibi olabilmek için başvuran kişinin;

- Fayda sahibi çocukla birlikte aynı hanede ikamet etmesi,
- Sosyal güvencesinin olmaması,
- 3294 sayılı yasa kapsamında fakir ve muhtaç durumda olduğunun MH kararıyla tespit edilmesi,
- Bakıma ihtiyacı olan engellilerin evde bakımını desteklemek amacıyla, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından yapılan evde bakım yardımından yararlanmaması,
- MAAY programından asker eşi olarak faydalanması gerekmektedir.

Yardım programına başvuru tarihi, MH tarafından onaylanan başvuru tarihidir. Vakfa yapılan başvurular MH tarafından, gerekçe belirtmek şartıyla MH toplantı tarihinden en fazla 1 ay geriye dönük tarih ile onaylanabilir. Ancak, bir aydan daha uzun süredir BSYBS' ye girilmeyen ve karara bağlanmayan başvurulardan ilgili SYDV' ler sorumludur. Yardım programının ödeme başlangıç tarihi de MH tarafından onaylanan başvuru tarihidir ve ödeme, kabul edilen ayı da kapsamaktadır.

2.1.11. Yabancılara Yönelik Sosyal Uyum Yardım Programı

Şartları sağlayan hak sahibi kişilere kişi başına aylık 100 TL olmak üzere ayda bir ödeme yapılır. Ödemeler, Kızılay tarafından banka kartı olan Kızılay Kart aracılığı ile yapılmaktadır. Yardım programından "Geçici Koruma Kimlik Belgesi" olan, kimlik numarası doksan dokuz ile başlayan ve adresi MERNİS' te kayıtlı olan yabancılar yararlanmaktadır. Yardımdan yararlanabilmek için aynı hanede kalan kişilerin sosyal güvencelerinin olmaması gerekir.

Yardım programından;

- 18 - 59 yaş arası kimsenin bulunmadığı ve 60 yaş üzeri en az bir kişinin olduğu haneler
- En az iki engellisi (% 40 ve üzeri) bulunan haneler
- Tek kadından oluşan ve başka üyesi olmayan haneler
- 18 yaşından küçük en az dört kişinin olduğu haneler

- 18 - 59 yaş arası sadece bir bireyin olduğu ve on sekiz yaşından küçük en az bir bireyin olduğu haneler
- Bağımlılık oranı 1,5' tan büyük olan haneler yararlanabilmektedir.

2.2. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Tarafından Yapılan Yardımlar

Sosyal hizmetler, sosyal yardımları etkileyen, biçimlendiren önemli bir değişkendir. Sosyal hizmetler, ihtisaslaşmış kurumlarda ve/veya evde uzmanların desteğiyle yürütülen yoksunluk içinde bulunan bireylerin yaşamlarında iyileştirme sağlanmasını öngören uygulamalardır. Hedef grubunu toplumda dezavantajlı konumda bulunan yaşlılar, kadınlar, çocuklar, özürllüer ve yoksullar oluşturmaktadır.

Yoksulluk içinde bulunan kişilerin herhangi bir sosyal hizmet kuruluşu bünyesine dâhil edilmeden kendi evlerinde ve ortamlarında korunmasına yönelik olarak gerçekleştirilecek hizmetler 2828 sayılı kanun gereğince SHÇEK tarafından yerine getirilmektedir. Bu yasanın kapsamındaki yardımlar;

- Muhtaçlık nedeniyle haklarında koruma kararı aldırılarak sosyal hizmet kuruluşlarının himayesine bırakılan çocukların desteklendikleri takdirde yanlarına alabilecek özellikleri taşıyan anne, baba veya yoksa akrabalarına,
- Korunmaya muhtaç oldukları tespit edilerek haklarında korunma kararı çıkarılmış ancak yuvalara veya yurtlara yerleştirme imkânı bulunmadığı için sıraya alınmış çocuklara,
- Doğal afetler nedeniyle muhtaç duruma düşen aileler veya yakınlarını kaybederek kimsesiz ve korunmasız kalan kişilere,
- Olağanüstü bir felaket, hastalık veya kaza geçirerek belirli bir süre kendisinin ve geçindirmekle yükümlü bulunduğu aile fertlerinin temel ihtiyaçlarını karşılayamayacak durumda olanlara,
- Hayati tehlike arz eden ameliyatla karşılaşan kişilere,
- Korunma kararı olup da yaş sınırlarını tamamlamaları nedeniyle yetiştirme yurtlarından ayrılan çocuklara,
- Yükseköğrenim gören ancak öğrenimini maddi zorluklar nedeniyle bırakmak durumuyla karşı karşıya kalan yükseköğrenim gençliğine yapılan yardımlardır.

2.3. Vakıflar Genel Müdürlüğü Tarafından Yapılan Yardımlar

Muhtaçlık aylığı, aşevleri aracılığı ile sıcak yemek, aşevleri olmayan yerlerde gıda paketi dağıtımı ve ilköğretim, lise ile üniversite öğrencilerine burs vermektedir.

2.4. Belediyeler Tarafından Yapılan Yardımlar

Belediyeler tarafından da sosyal yardımlar verilmektedir. Özellikle 2005 yılında belediyeler yasasının değişmesiyle birlikte belediyelere yeni görev ve sorumlulukların verilmesi bu süreci hızlandırmıştır. Belediyeler de muhtaç ailelere nakdi yardım yapmakta, ilköğretim ve lise öğrencilerine burs vermektedir. Ayrıca Denizli' de belediyeye bağlı PASVAK, evlere sıcak yemek dağıtımı yapmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SOSYAL YARDIMLARIN, ÇALIŞMA HAYATINDAKİ OLUMSUZ ETKİLERİ: TEMBELLİK (DENİZLİ / PAMUKKALE İLÇE ÖRNEĞİ)

3.1. Araştırmanın Konusu

Araştırmanın konusu, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından yardım alan kişilerin işgücüne katılımlarının ne düzeyde olduğunu, sosyal yardımların bireylerin çalışma isteklerini azaltıp azaltmadığını ve sosyal yardım alan işsiz bireylerin iş araştırması içinde olup olmadıklarını tespit etmektir. Bu kapsamda Pamukkale Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'ndan yardım alan kişilerle görüşülmüştür.

Pamukkale İlçesi tarihi ile Denizli merkez tarihini birlikte değerlendirmek gerekir. Çünkü Denizli'nin kurulduğu şehir bugünkü Pamukkale İlçe sınırları içinde yer almaktadır. Pamukkale İlçesi, 6 Aralık 2012 tarihinde Resmi Gazete 'de yayımlanan "On Dört İilde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" la resmen kurulmuştur. Pamukkale İlçesi, 320.142 nüfusıyla Denizli'nin en büyük İlçesi konumundadır. Söz konusu bu nüfus, Denizli genelinin üçte birini oluşturmaktadır.

Denizli, bir sanayi kenti olması ve iş imkânlarının fazlalığı nedeniyle önemli ölçüde göç alan bir il durumundadır. Bu nedenle yaşanan göçler de kentsel yoksulluğu arttırmaktadır. Bu kapsamda Pamukkale Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Denizli ilinin iki büyük ilçeye daha bölünmesiyle 09.12.2013 tarihinden itibaren Saraylar Mahallesi, Enverpaşa Caddesi, Özel İdare İşhanı' nın 1. katında hizmet vermeye başlamıştır. Vakıf 1 Müdür, 7 Sosyal Yardım ve İnceleme Görevlisi, 5 Büro Görevlisi ve 2 Yardımcı Hizmetli olmak üzere toplam 15 personeli ile Bayramyeri'ndeki Özel İdare İşhanı binasında faaliyetlerini sürdürmektedir.

Vakıf yeni kurulmuş olmasına rağmen ihtiyaç sahiplerine önemli oranlarda yardımlarda bulunmaktadır. İlçe nüfusu 320.142 olan Pamukkale'de, Pamukkale SYDV'ye başvuranların sayıları mahallelerine göre aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Mahallelerine Göre Pamukkale SYDV' ye Başvuran Hane Sayıları.

SIRA NO	MAHALLE ADI	BAŞVURAN SAYISI
1	On Beş Mayıs	280
2	Adnan Menderes	10
3	Akköy	7
4	Atatürk	20
5	Aziziye	18
6	Belenardıç	8
7	Akçapınar	4
8	Akdere	27
9	Akhan	209
10	Aktepe	514
11	Anafartalar	405
12	Asmalıevler	157
13	Atalar	231
14	Bağbaşı	267
15	Çamlaraltı	295
16	Cankurtaran	50
17	Çerkez	10
18	Çeşmebaşı	9
19	Cumhuriyet	290
20	Deliktaş	366
21	Develi	32
22	Dokuzkavaklar	548
23	Eldenizli	20
24	Eymir	6
25	Fatih	527
26	Fesleğen	338
27	Gökpınar	71
28	Gölemezli	11
29	Goncalı	46
30	Gözler	73
31	Güzelköy	96
32	Güzelpınar	21
33	Hacıkaplanlar	341
34	Haytabey	16

Tablo 2. Devamı.

35	Hürriyet	133
36	İncilipınar	596
37	İrliğanlı	105
38	İstiklal	284
39	Kale	65
40	Karahayıt	38
41	Karakova	52
42	Karakurt	46
43	Karataş	14
44	Karşıyaka	715
45	Kavakbaşı	8
46	Kayıhan	199
47	Kervansaray	185
48	Kocadere	45
49	Korucuk	53
50	Küçükdere	27
51	Kurtluca	38
52	Kuşpınar	247
53	Mahmut Sönmez	5
54	Mehmetçik	371
55	Oğuz	4
56	Pamukkale	96
57	Pelitlibağ	323
58	Pınarkent	193
59	Sami Türel	17
60	Siteler	191
61	Tekke	48
62	Topraklık	547
63	Uzunpınar	45
64	Yeniköy	46
65	Yukarışamlı	12
66	Yunusemre	147
67	Zeytinköy	363
68	Zümrüt	138
	TOPLAM	10719

Kaynak: Pamukkale SYDV Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi (2016).

68 mahalleden oluşan ilçe vakfına başvuran toplam hane sayısı 10.719' dur. Toplam ilçe nüfus oranına bakıldığında vâkıfa başvuranların sayılarının oldukça önemli bir oranda olduğunu görebiliriz.

Özellikle başvuran sayıları kadar hanelere yapılan yardım türlerinin de oldukça önemli olduğunu aşağıdaki tablodan görebiliriz.

Tablo 3. Pamukkale SYDV' den Yardım Alan Hane Sayıları (2013 - 2016).

YARDIM TÜRÜ	HANE SAYILARI				TOPLAM
	2013	2014	2015	2016	
Nakdi Para Yardımı	34	3969	3686	8537	16226
Gıda Yardımı	930	3356	881	985	6152
Yakacak Yardımı	192	2963	3330	3652	10137
Eğitim Yardımı	378	1604	237	1748	3967
Sağlık Yardımı	139	228	334	350	1051
Giyim Yardımı	0	0	11	50	61
Barınma Yardımları	20	139	315	410	884
Diğer Yardımlar	421	462	300	794	1977
TOPLAM	2114	12721	9094	16526	40455

Kaynak: Pamukkale SYDV Bütünleşik Sosyal Yardım Bilgi Sistemi (2016).

Pamukkale Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, 15 personeli olmasına rağmen yoğun bir tempoda çalışarak yoksulların ihtiyaçlarının karşılanması anlamında çalışmalarına hızla devam etmektedir. Bu kapsamda vakıf tarafından 2013 yılında 2.114, 2014 yılında 12.721, 2015 yılında 9.094 ve 2016 yılında 16.526 hane olmak üzere son dört yılda Pamukkale ilçesinde ikamet eden 40.455 haneye yardım yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Amacı

Sosyal yardımların olumlu yönlerinin yanında; insanları tembelleştirmesi, onların çalışma isteklerini azaltması ve bağımlılığa neden olması gibi birçok olumsuz

yönlerinin olduğu da düşünülmektedir. Bu nedenle çalışma, Pamukkale Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'ndan yardım alanların işgücüne katılma eğilimlerini inceleyerek sosyal yardımların insanları tembelleğe itip itmediğini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

3.3. Araştırmanın Önemi ve Yöntemi

Çalışma, sosyal yardım alan kişilerin işgücüne katılımlarının ölçülmesi ve iş arama durumlarının tespiti ile ilgili Pamukkale ilçesinde yapılması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca çalışmada nitel araştırma teknikleri kullanılarak kavramlarla ilgili literatür taraması yapılmış ve yardım alan kişilerle derinlemesine görüşülmüştür. Görüşme tekniği üç bölümden oluşmuş; birinci bölümde kişilerin demografik bilgileri, ikinci bölümde sosyal yardımlardan faydalanma biçimleri ve üçüncü bölümde de işgücüne katılım bilgileri yer almaktadır. Görüşme tekniği Pamukkale Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'ndan yardım alan kişilere uygulanmıştır.

3.4. Araştırma Tekniği

Araştırmada verileri toplamak amacıyla derinlemesine görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmede kapalı ve açık uçlu olmak üzere toplam otuz iki soru sorulmuştur.

Araştırmanın analiz birimini Pamukkale Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'ndan yardım alan kişiler oluşturmaktadır. Bu kapsamda çalışma, Pamukkale Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'ndan yardım alan yirmi hane üyesi ile yapılan derinlemesine görüşmenin bulgularına dayanmaktadır.

Görüşmenin ilk bölümünde dokuz soruluk demografik sorulara yer verilmiş, ikinci bölümünde sosyal yardımlardan faydalanma bilgileri on bir adet soru ile öğrenilmeye çalışılmış ve son bölüm olan üçüncü bölümde de on iki adet soru ile katılımcıların işgücü piyasasına katılım durumları hakkında bilgi sahibi olunmaya çalışılmıştır. Görüşme süreci ortalama 25 - 30 dakika sürmüştür, bu görüşmeler 1 Ağustos 2015 ile 1 Ocak 2016 tarihleri arasında kişilerle yüz yüze görüşerek gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler değerlendirilerek metin olarak aktarılmıştır.

3.5. Araştırmanın Kısıtlılıkları

Araştırmanın bilimsel olmasına özen gösterilmiş ve kişilerle yüz yüze görüşerek veriler toplanmıştır. Görüşülen kişiler Pamukkale Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma

Vakfi'ndan yardım alan kişilerle sınırlı tutulmuştur. Görüşme sırasında kişilerin bazı sorulara çekimser cevap vermeleri ve tedirgin davranmaları, doğru bilgilere ulaşmamızı zorlaştırmıştır.

3.6. Görüşmeci Bilgileri

3.6.1. Görüşmecilerin Demografik Bilgileri

Görüşmenin ilk bölümü kişilerin demografik bilgilerini öğrenmeye yönelik olup bu bölümde dokuz adet soru yer almaktadır. Bu bilgiler görüşmecilerin yararlandıkları yardım türleri ve istihdam durumları açısından oldukça önemli görülmektedir.

Hane üyelerinden yirmi kişi ile görüşülmüş olup bu kişilerin on ikisini kadın görüşmeciler oluşturmaktadır. Kadın görüşmecilerin sayılarının fazla olmasının nedenleri arasında; eşlerinin hanelerine karşı ilgisiz olmaları, eşlerinin kendilerinin çalışmalarına izin vermemeleri ve hane içinde gelir getirici işlerde daha çok erkeklerin çalışması yer almaktadır.

“Eşim evle ilgilenmiyor. Çalışmama da izin vermiyor. Psikolojik sorunları olduğu için sürekli sorun çıkartıyor. Kızlarımın okumaları yerine çalışmalarını istiyor. Bense onların geleceği için ne gerekirse yapmak istiyorum. Yapılan tüm eğitim yardımlarından yararlanmak istiyorum.” G.6.

Görüşme sırasında eşinden ayrılan kadınların da sıklıkla sosyal yardımlardan yararlandığı görülmektedir. Eşinden ayrılan ve çocukları ile yalnız yaşayan kadınların olduğu hanelerde yoksulluk oranı daha fazladır. G13'ün ifadeleri bu durumu doğrular niteliktedir.

“Eşimle yıllar önce boşandık. İki kızıma bakabilmek için çalışıp çabalıyorum. Yetmediği yerde de yardım istiyorum.” G.13.

Görüşmecilerin sekizini erkek görüşmeciler oluşturmakta olup erkeklerin de eşlerinden boşanmış olmaları, yalnız kalamayacak durumda çocuklarının olması ve eşlerinin onlara bakmak zorunda olması gibi nedenlerle başvuru yaptıkları anlaşılmıştır.

“2 çocuğum var. Küçük oğlum ağır engelli, sürekli tedavi görüyor. Büyük oğlum da lise öğrencisi. Eşim sürekli çocuklarla ilgilenmek zorunda. O yüzden ben başvuru yapıyorum.” G.3.

Sosyal yardımlara ilişkin yapılan niteliksel çalışmaların önemli bir kısmında erkeklerin sosyal yardımlara kadınlardan daha az başvuru yaptıkları görülmüştür. Bunun nedenleri arasında; erkeklerin çekingen davranmaları, başvuru yapmaktan utanmaları ve gurur meselesi yapmaları gibi psikolojik etkenler yer almaktadır. Toplumda hanenin geçiminden erkeğin sorumlu olduğu düşüncesi toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığın ortaya çıkmasına ve erkeklerin kadınlara oranla işsizliği daha fazla dert ederek sosyal yardım mekanizmalarına daha az başvurmalarına yol açmaktadır. G20 bu durumu şu şekilde ifade etmektedir:

“Eşim yardım kurum ve kuruluşlarına gitmekten utanıyor, gurur meselesi yapıyor. Ancak “Herkes başvuru yapıyor. Bizim aile kalabalık. Üzerimizde kayıtlı bir şey de yok. Bize yardım çıkar. Git te başvur.” diyerek beni zorluyor.” G.20.

Eşinden boşanan, yaşından dolayı iş bulmakta zorlanan ve sağlık durumları çalışmalarına el vermeyen erkeklerin de geçimlerini sağlayabilmeleri için sosyal yardım kurumlarına müracaat ettikleri görülmüştür.

“58 yaşındayım. 27 yıl önce eşimle boşandık. 1 oğlum var fakat benimle görüşmüyor. Yaşımdan dolayı iş te bulamıyorum. Çarem olmadığı için yardım veren kurumlara müracaat ediyorum.” G.10.

Sosyal yardım ve istihdam bağlantısı kapsamında genelde aktif nüfus ile görüşülmeye çalışılmış ve görüşmecilerin büyük bir çoğunluğunu orta yaş grubundaki kişiler oluşturmuştur. Bu durumda görüşmeciler 26 – 35 yaş arası beş, 36 – 45 yaş arası sekiz, 46 – 55 yaş arası dört ve 56 yaş üzeri üç kişiden oluşmaktadır. Genç yaş grubundaki kişiler genelde bekâr oldukları için işsiz kaldıkları dönemlerde ihtiyaçlarını aileleri karşılamaktadır. Orta yaş grubundaki kişiler de genelde evli olup çocukları okuduğundan ve hanede gelir getirici işlerde çalışan tek kişi olduğundan dolayı ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanmakta, yardım kurum ve kuruluşlarına müracaat etmektedirler. Orta yaş grubundaki kişilerin sosyal yardım kurumlarına yaptıkları yardım başvuruları diğer yaş gruplarındaki kişilerin yaptıkları başvurulardan daha fazladır.

Görüşmecilerden ikisi bekâr, yedisi evli, biri dul, sekizi boşanmış olup ikisi de eşi ile ayrı yaşamaktadırlar. Genel olarak bakıldığında başvuranların büyük bir çoğunluğunu evli olanların ve eşinden boşanmışların oluşturduğu, eşinden boşanmış olanların da yarısından fazlasının kadın olduğu görülmektedir.

Evli olan erkeklerin maddi yönden sıkıntıya düştüklerinde eşlerinin onları terk edebileceklerini düşündükleri ve bu yüzden yuvalarını kurtarma düşüncesi içinde yardım kurumlarına başvuru yaptıkları anlaşılmış, aile kavramının önemi dikkati çekmiştir.

“Evliyim, 2 çocuğum var. Bir baba olarak aileme karşı sorumluluklarım var. Dolayısıyla gücümün yetmediği yerde yardım fonlarına başvuruyorum.” G.3.

Eşinden boşanmışların ise yarısından fazlası kadınlardan oluşmaktadır. Bu kişiler ise ya yevmiye işlerde çalıştıkları için gelirleri yetersiz olduğundan ya da hiç gelirleri olmadığından dolayı yardım kurumlarına müracaat etmektedirler. Erkekler de kadınların yaptıkları işleri yapamamakta ve gıda, temizlik gibi ihtiyaçlarını parayla karşılamak zorunda kalmaktadırlar.

“Eşimle anlaşamadık, boşandık. Temizliktir, yemektir yapamıyorum tabi bir erkek olarak. Her şeyi hazır almak gerekiyor. Bunun için de maddiyat.” G.5.

Bekâr olan kişiler ise işsiz kaldıkları dönemlerde yaşlarının geçmiş olması, destek çıkan kimselerinin bulunmaması ve çeşitli ailevi sorunlarının olması gibi nedenlerden dolayı yardım kurumlarına başvuru yapmaktadırlar.

“Annem ile babam boşandıktan sonra beni yetiştirme yurduna vermişler. Yurttan da bir aile evlat edinmiş beni. Ben de bunu bilerek büyüdüm. Ancak üvey babamın cinsel istismarına uğramam eşcinsel olarak hayatıma devam etmeme neden oldu. Sonuç olarak insanların bana ön yargı ile yaklaşması ve iş bulamamam sonucu yardım kurumlarına başvurdum ben de.” G.2.

Görüşme sırasında eşleri ile ayrı yaşadığını ifade eden kişiler de kadınlardan oluşmaktadır. Kadınların kendilerinin veya çocuklarının sağlık problemlerinin olması, eşleri veya eşlerinin aileleri ile aralarının açılmasına ve aile düzeninin bozulmasına neden olabilmektedir. Günümüzde oldukça sık rastlanan bu durum, kadınlarda yoksulluk oranının daha fazla olmasına neden olmaktadır.

“Oğlum % 90 ağır engelli. Down sendromlu. Bu yüzden eşim ve ailesi bizi istemiyor. Eşim Bolu / Gerede’ de kalıyor. Boşanma davamız yok ancak ayrı yaşıyoruz. Arada cüzi miktarda nakdi yardım yapıyor ancak yeterli gelmiyor.” G.19.

Yardım başvurusunda bulunan kişilerin eğitim düzeyleri genelde çok düşük olup bu kişilerin büyük bir kısmını dokuz kişi ile ilkökul mezunları oluşturmaktadır. Bu kişiler okumak istedikleri halde okuyamadıklarını, ailelerinin kendilerini iyi bir şekilde yönlendiremediklerini ve bu durumun iş hayatlarını olumsuz yönde etkilediklerini ifade ederek ihtiyaçlarını karşılayabilmek için sosyal yardım kurumlarına başvuru yaptıklarını

belirtmişlerdir. Buna göre eğitim düzeyi düştükçe iş bulma veya vasıflı işte çalışma oranı da düşmektedir.

“İlkokul mezunuyum. Bazı nedenlerden dolayı devam edemedim okula. Ama pişman mıyım diye sorarsanız, çok pişmanım.” G.1.

“İlkokul mezunuyum. Dolayısıyla eğitim durumum çalışma hayatımı etkiliyor. Düzenli olarak belirli bir işte çalışmak yerine yevmiyeli işlerle geçimimi sağlıyorum. Şimdiki aklım olsaydı okuyabildiğim yere kadar okurdum. Eğitim çok önemli çünkü.” G.15.

“56 yaşındayım. O dönemde ilkokula kadar okudum ya, buna şükür. Şu an eşimden boşandığım için babamdan ölüm aylığı alıyorum, çalışmıyorum. Gelirim olmasaydı iş bulmam çok zordu, bu dönemde üniversite mezunları bile iş ararken...” G.17.

Dokuz kişiden oluşan ilkokul mezunlarının ardından okuryazar olmayan beş, ortaokul terk iki, lise mezunu iki, lise terk bir ve okuryazar olan bir kişi sırayı takip etmektedir. Bu durumda yardım başvurusunda bulunan kişilerin, daha çok eğitim düzeyi düşük kişilerden oluştuğu görülmektedir.

Okuryazar olmayan kişiler genelde orta yaş üzeri kişilerden oluşmakta ve bu kişiler cahil oldukları için iş bulmakta zorlanmaktadır. İş bulsalar bile vasıfsız işlerde çalıştıkları için ücretleri çok düşük olmakla birlikte sosyal güvence kayıtları yapılmamaktadır. Günümüzde teknolojinin gelişmesi ile birlikte tarım sektöründe insan gücüyle yapılan birçok işin artık makineler yardımı ile yapılmaya başlanması, insan gücüne duyulan ihtiyacı azaltmakta ve okuryazar olmayan kişilerin iş bulma imkânları her geçen gün azalarak kişilerin geleceğe dair kaygıları artmaktadır.

“Babam okutmadı beni. O zamanlar açıktan okumak diye bir şey de yoktu ya da ben bilmiyorum. Sonra evlendim işte. Geçim sıkıntısından dolayı düzenli bir işte çalışmak istiyorum ancak okuryazarlığım yok.” G.7.

“Benim zamanımda okumak mı vardı, tarla işlerinde çalışırdı herkes. Hele ki kızların ben okuyacağım deme şansı yoktu. Hiç okuyamadım ben de.” G.8.

Lise mezunu olan kişiler çalışma konusunda eğitim düzeylerinin sorun yaratmayacağını ancak sağlık sorunları olduğunda problem çıkabileceğini ifade etmektedirler. Özellikle engelli olan kişiler lise eğitimlerini tamamlayabildikleri için oldukça memnun olmakta ve sürekli şükretmektedirler.

“% 80 engelliyim. Çok şükür liseyi bitirebildim. Rahatsızlığımdan dolayı ancak bu kadar okuyabilirdim zaten. Bu yüzden ailemden yana şanslı olduğumu düşünüyorum, beni okuttukları için.” G.9.

Sağlık problemleri bulunmayıp ailevi nedenlerden ve maddi imkânsızlıklarından dolayı okuyamayan, imkânı olsa idi eğitimine devam etmek isteyen kişiler de mevcuttur.

“Lisede okurken babam vefat etti. 2 kardeşim ve ben yetim kaldık. Sadece anneme babamdan kalan ölüm aylığı ile geçinmeye çalıştık. Durumumuz iyi olmadığı için liseden sonra devam edemedim.” G.19.

Görüşmecilerin konut durumlarına bakıldığında on dört kişi ile kirada kalanların çoğunlukta olduğu görülmektedir. Kira ücreti düşük konutlarda kalan kişiler genellikle küçük ve sağlıksız evlerde kalmakta, ısınmada soba kullanmaktadırlar. Dolayısıyla kirada oturanlara yapılan yardım miktarları daha fazla olup bu kişilere yönelik konut edindirme projeleri tasarlanmaya başlanmıştır.

“250 TL kira veriyoruz. Çevreye bakıldığında kira miktarı düşük ancak ev de kötü durumda. Doğalgaz ve güneş enerjisi yok. Odaları çok küçük ve rutubetleniyor.” G.7.

Kira ücreti düşük olsa bile çalışamayan veya yeterli geliri olmayan kişiler kira ücretlerini karşılayabilmek için sosyal yardım kurumlarına müracaat etmektedirler.

“350 TL kiram var. Yalnız yaşıyorum. Yaşımdan dolayı da çalışamıyorum. Aldığım yardımlarla da kiramı ödeyip zar zor geçiniyorum. Kira borcumun biriktiği zamanlar da oluyor tabi.” G.12.

“Asgari ücretle çalışıyorum. 400 TL kira ödüyorum. Kalanıyla da geçinmek çok zor bu hayat şartlarında.” G.13.

Kişiler yevmiyeli veya maaşlı olarak çalıştıkları halde çocuklarının ihtiyaçlarının fazla olması nedeniyle zaman zaman geçim sıkıntısı çekmekte ve ev kiralarnı ödemekte zorlanmaktadır. Özellikle yeni doğan çocuğu olan hanelerin gıda, temizlik ve sağlık giderlerinin fazla olmasından dolayı birikmiş ev kirası borçları da olabilmektedir.

“Yakın zamanda doğum yaptım. Doğum öncesi çalışıyordum fakat doğumdan sonra işi bıraktım. Eşim de bulursa kaporta işinde çalışıyor. Kiramız da 350 TL. Kazancımızla üç çocuğumuza bakmaya çalışıyoruz.” G.20.

Görüşmecilerden iki tanesinin evi kendilerine ait olup oturdukları evi ya borçla aldıkları ya da evin yakınlarından miras kaldığı anlaşılmıştır. Gayrimenkul kayıtlarının sosyal yardımların başvuru sonuçlarında etkili olduğu bilinmekle beraber sahip olduğu taşınmazı borç veya miras yoluyla elde eden müracaatçıların da sosyal yardım kurumlarına başvuru yaptıkları anlaşılmıştır.

“TOKİ’ den ev aldım ama taksitleri bitirmediğim için evi üzerime geçiremedim. Bana kalsa halen daha kirada otururdum ama annem destek çıktı bana. Taksitleri de o ödüyor. Benim almış olduğum ölüm aylığının miktarı çok düşük olduğu için ona ödeme yapamıyorum, zaman zaman çevreye borçlanıyoruz.”
G.1.

“Oturduğumuz ev ölen eşimden miras kaldı. Eski kerpiç yapılı. Benden de çocuklarıma kalacak. Zamanında eşim çalışmış, ufak ta olsa ev yapmış. Şimdi olsa durumumuz yok almaya.” G.8.

Maddi imkânsızlıklar ve sosyal yaşantılar nedeniyle çekirdek ailesi ile ayrı eve çıkamayan kişiler büyük aileleri ile birlikte kalarak yaşadıkları konut için kira ödememektedirler.

“Kaldığımız ev anneme ait, eşim ve oğlumla birlikte annemin yanında kalıyorum. Kira ödemiyorum. Ayrı eve çıkacak durumum yok. Hem eşim de anneme bakıyor.” G.16.

1 kişiden oluşan hane sayısı üç, 2 kişiden oluşan hane sayısı iki, 3 kişiden oluşan hane sayısı beş, 4 kişiden oluşan hane sayısı beş, 5 ve daha fazla kişiden oluşan hane sayısı ise beştir. Yalnız yaşayan kişiler genelde eşlerinden ayrılan kişiler olmakla birlikte hanelerin çoğu 3 veya daha fazla kişiden oluşan hanelerdir. Kalabalık yaşayan hanelerde hanede kalan kişi sayısının fazla olmasına rağmen gelir getirici işlerde çalışan kişi sayısının az olması geçim sıkıntısı çekilmesine neden olmakta ve kişiler yardım kurumlarına yönelmektedirler.

“Evde 7 kişiyiz. Sadece babamın emekli maaşı var. Beraber kaldığımız ablam evli fakat eşi ile ayrı yaşıyor. Çocuğu olduğu için çalışmıyor. Tek maaşla geçinmeye çalışıyoruz.” G.4.

“Hanede 1 oğlum, kardeşim, eniştem, 3 yeğenim ve ananem ile birlikte yaşıyorum. Eşimden boşandığım için kardeşim ile birlikte kalıyorum. Hanede 2 çalışan, 1 bakım parası ve 1 yaşlılık maaşı var ancak yetiremiyoruz.” G.5.

“6 çocuğumla birlikte 8 kişi kalıyoruz. Eşimin emekli maaşı yetmiyor haliyle. Buldukça yevmiyeli işlerde çalışıyor.” G.11

“3 çocuğumla beraber 5 kişiyiz. Eşimin düzenli bir işi yok. 11 aylık bebeğim de var. Masraflarımız çok oluyor.” G.20.

Görüşülen yirmi hane üyesinin altısının hanesinde engelli birey olup engelli bireylerin üç tanesinin engel oranı % 70' in üzerindedir ve bu hanelerden ikisi engelli birey için bakım parası almaktadır. Engel durumlarına bakıldığında ise ilk sırayı zihinsel ve kronik engelliler oluşturmakta, ardından ruhsal & duygusal, ortopedik, işitme ve görme engelliler sırayı takip etmektedir. Engelli aylığı alan kişiler bu aylıkları ömürlerinin sonlarına kadar almaları gerektiğini düşünmekte ve yardımları maaş olarak algılamaktadırlar.

“Oğlum Ramazan % 97 zihinsel ve kronik olarak ağır engelli. Onun için eşim SHÇEK’ ten her ay 960,58 TL bakım parası alıyor. 2016 yılında almış olduğumuz rapor 2 yıl geçerli, daha sonra tekrar yenileteceğiz.” G.3.

“% 70 zihinsel engellyim. Raporum sürekli geçerli.” G.4.

“% 80 ruhsal ve duygusal açıdan sürekli geçerliliği olan engelli raporum var.” G.9.

“Oğlum down sendromu. % 90 ağır engelli, zihinsel ve kronik. Bakım parası alıyorum. Raporumuz 2 yıl geçerli, Mayıs 2018’te bitecek.” G.19.

Hanelerde gelir getiren kişi sayısı genelde tek kişi olup kalabalık olan hanelerde bu oranın arttığı görülmüştür. Hanelerin ortalama gelir düzeyleri 1.000 TL civarındadır. Bu kişiler çalıştıkları halde yeterli gelir elde edemedikleri için vâkıfa başvuru yaptıklarını, gelirleri yeterli olduğu taktirde müracaat etme gereği duymayacaklarını ifade etmişlerdir. Diğer taraftan hiç geliri olmayan hane sayısı bir, 2 kişinin geliri olduğu hane sayısı dört, 3 ve daha fazla kişinin geliri olduğu hane sayısı ise ikidir. Görüşme sırasında geliri olan kişi sayısı fazla olan hanelerde, hanede kalan kişi sayısının da fazla olduğu anlaşılmıştır.

“Eşim emekli, aynı zamanda park ve bahçe işlerinde çalışıyor. Ben de merdiven temizliklerine gidip üç beş kuruş kazanıyorum. Oğlum oto yıkama işinden 700 TL kazanıyor.” G.11.

“Düzenli bir işim yok. Günlük bulduğum işlerde çalışıyorum. Yaşımdan dolayı düzenli bir iş bulamıyorum. Ne kadar kazanırsam o kadar harcıyorum.” G.14.

“Yevmiye olarak inşaatlarda alçı ve sıva işleri yapıyorum. Eşimden boşandım fakat iki çocuğum benimle birlikte kalıyor. Masrafları çok olduğu için yetiremiyorum tabi. Tek maaşla geçinmek zor. Hele bir de ev kira ise.” G.15.

“12 yaşında % 62 engelli kızım var. Eşimden boşandım. Kızımınla yaşıyorum. Ona baktığım için çalışamıyorum. Kurumlardan aldığım yardımlarla ve kızım için verilen engelli yakını aylığı ile geçimimi sağlıyorum.” G.18.

Görüşmecilerin büyük bir bölümü görüşme sırasında hanelerinde kalan kişi sayılarına göre gelirlerinin az olduğunu ifade etmiş, yeterli gelir elde ettikleri takdirde vâkıfa başvuru yapmayacaklarını ifade etmişlerdir. Buna göre geliri 900 TL' den az olan hane sayısı sekiz, 901 - 1.300 TL olan hane sayısı altı, 1.301 - 1.700 TL olan hane sayısı üç, 1.701 - 2.000 TL olan hane sayısı bir, 2.001 TL ve üstü olan hane sayısı ise ikidir.

“Eniştem ve yeğenim asgari ücretle inşaat işlerinde çalışıyor. Üvey annem vakipten üç ayda bir verilen 685,05 TL yaşlılık aylığını alıyor. Kardeşim de sosyal hizmetlerden 888,17 TL bakım parası alıyor. Ailemin toplam geliri 4.000 TL civarında. Bu kadar gelir var, tamam, ama giderler de var.” G.5.

“Eşim asgari ücretle çalışıyor ama evle ilgisi yok. Bazen geliyor, bazen gelmiyor. Benim çalışmamı da istemiyor. İdare etmeye çalışıyoruz işte.” G.6.

“Vakipten 3 ayda bir verilen 1.543,14 TL engelli aylığını alıyorum. Eşim de günlük bulduğu işlerde çalışıyor. Aylık 500 TL ancak kazanabiliyor. Bir aydaki toplam kazancımız 989 TL. Evimiz de kira olunca bu tutarla geçinmek çok zor.” G.9.

“58 yaşındayım, yalnız yaşıyorum. Herhangi bir gelirim yok. Vakipten ve çevremden aldığım yardımlarla geçimimi sağlıyorum.” G.10.

“Toplam gelirimiz 3.700 TL. Hanede 8 kişi kalıyoruz. Kalabalık bir aile olduğumuz için gelirimiz yeterli gelmiyor.” G.11.

Görüşmeciler genellikle gelirlerine göre giderlerinin fazla olduğunu ve yardıma da o yüzden müracaat ettiklerini ifade etmişlerdir. Özellikle hanelerinde yaşlı veya engelli bulunan kişiler sağlık ve temizlik gibi giderlerin çok fazla olduğunu belirtmişlerdir. Buna göre gider tutarı 900 TL' den az olan hane sayısı dört, 901 - 1.300 TL olan hane sayısı beş, 1.301 - 1.700 TL olan hane sayısı beş, 1.701 - 2.000 TL olan hane sayısı üç, 2.001 TL ve üstü olan hane sayısı ise üçtür.

“180 TL ölüm aylığı alıyorum, başka gelirim yok. Kira ödemiyoruz. TOKİ’ ye ait evde kalıyoruz, taksitini annem ödüyor. Fakat iki kızımın beraber en az 1.000 TL giderimiz var. Sağ olsun annem çok yardımcı oluyor.” G.1.

“Hanede sekiz kişi kalınca gider çok fazla oluyor. Gelir de var ama yetersiz kalıyor. Sırf boğaz masrafı bile ne kadar çok.” G.5.

“Dört kişilik bir aileyiz. Toplam gelirimiz 1.800 TL. Ancak giderimiz en az 2.000 TL. Evde kira ödemedem kalıyoruz. Yine de geçim sıkıntısı çekiyoruz.” G.16.

“340 TL ölüm aylığı alıyorum, 300 TL kira veriyorum. Elektrik, suyu derken elde para kalmıyor. En az 1.000 TL gider oluyor. Hayat çok pahalı.” G.17.

3.6.2. Görüşmecilerin Sosyal Yardımlardan Yararlanma Durumları

Bu bölümde kişilerin hangi yardımları aldıkları, yardımlardan yararlanma süreleri, yardım almama durumunda nasıl etkilendikleri ve farklı kurumlardan yardım alıp almadıkları ile ilgili konular dile getirilmiştir.

İnsanlar yardım yapan kurumlar hakkında birçok kaynaktan bilgi alabilirlerken yapılan çalışmada kişilerin en çok ve en hızlı bilgiyi öncelikle komşularından, ardından tanıdıklarından, akrabalarından, muhtarlardan ve kaymakamlıktan alabildikleri anlaşılmıştır.

“Komşularımdan yardım alanlar var. Bunların içinde durumu iyi olanlar da var, kötü olanlar da. Onlardan duyunca ben de müracaat etmek istedim.” G.1.

“İlk olarak komşulardan öğrendim. Durumumu anlayınca mahalle muhtarı da beni vâkıfa yönlendirdi. Oraya gittiğimde ise yardımların şartları, miktarları ve süresi hakkında detaylı bilgi aldım.” G.6.

“Eşimden boşandığım zaman komşular çocuklarım için vâkıfa ve belediyeye başvuru yaptığım takdirde yardımlardan yararlanabileceğimi söylediler.” G.15.

“Bir tanıdığımın kızı beni yardım kurumlarına yönlendirdi. Öncelikle belediyeye başvuru yaptım. Başvurum olumsuz olarak sonuçlanınca vâkıfa giderek oraya müracaat ettim.” G.13.

“Arkadaşımın beni yönlendirmesiyle yardımlardan haberdar oldum.” G.19.

“Gelirim olmayınca derdimi anlatmak için kaymakamlığa gittim. Kaymakamlıktan da vâkıfa yönlendirdiler, gidip dosya açtırdım. Komşuların belediyeye yönlendirmeleriyle de oraya müracaat ettim. O şekilde haberim oldu.” G.10.

“Oğlumun rahatsızlığından dolayı sürekli kontrole götürüyoruz. Bir defasında yine kontrole gitmiştik. Hastaneden engelli raporu vererek maaş için beni vâkıfa yönlendirdiler. Sonrasında hastane personelinin yönlendirmesiyle vâkıfa başvurarak oğlum için Engelli Yakını Aylığı" almaya başladım.” G.3.

Kişiler kurumlara kendileri giderek başvuru yapmakta ve yardımlar hakkında belli aralıklarla kuruma gidip sorarak, kurumu arayarak veya kurumdan gelen mesaj ile bilgi sahibi olmaktadır. Başvuru yapabilmek için hanede bulunan 18 yaşını geçmiş herhangi bir kişinin gelmesi yeterli olmakta birlikte yalnız yaşayan ve engelli & yaşlı olması nedeniyle kuruma gidemeyen kişilerin başvuruları muhtarlar aracılığı ile yapılmakta, gerekli imzaları hane ziyareti sırasında müracaatçının kendisine attırılmaktadır.

“Vakfa kendim giderek başvuru yapıyorum. Başvuru sonucumu kurumdan gelen mesajla öğreniyorum. Yardım talebim kabul edilirse PTT’ ye gidiyorum, reddedilirse ihtiyacım olduğunda tekrar başvuru yapıyorum.” G.6.

“58 yaşındayım. Kendim giderek yardıma yazılıyorum. Yaşımdan dolayı hastalandığım dönemler de oluyor. Gidemeyecek durumda olursam mahalle muhtarına söylüyorum, o görüşüyor vakıfla.” G.10.

Görüşmeciler genel olarak kurum personellerinin sayıca yeterli olduğunu ve kişiliklerinin bu işe uygun olduğunu düşünmektedir. Ayrıca kurum personellerinin, başvuranları ilgili ve anlayışlı bir şekilde karşıladıklarını bununla birlikte azarlama, kaba davranma, ilgisizlik gibi olaylarla nadiren karşılaştıklarını ifade etmişlerdir.

“Vakıfta bir sürü personel var ama bir o kadar da müracaatçı var. Personeller genelde iyi. Bazen sorunlar da olmuyor değil. Onlar da haklı, her türlü insan geliyor.” G.2.

“Müracaat kısmında bir kadın var. Yaşı çok genç. O kadar anlayışlı, güler yüzlü ve ilgili ki herkesi tek tek dinliyor. Önceleri sıram kime denk gelirse ona başvuru yapıyordum. Fakat o kadına denk geldikten sonra hep onun işlem yapmasını istiyorum. Sağolsun çoğu zaman sıra bile aldırıyor, müsait olduğunda çağırıyor beni. Onunla konuştuktan sonra mutlu hissediyorum kendimi. Benim gibi düşünen ve ona işlem yaptırmak isteyen o kadar çok kişi var ki...” G.6.

Kişiler gelir miktarlarının yetersiz olması, işsizlik, eğitim giderlerini karşılayamama, ailenin kalabalık olması, yaşlılık, engellilik, sağlık sorunları, kira miktarının yüksek olması ve borçluluk gibi nedenlerle yardım kurumlarına müracaat etmektedir. Bu nedenlere bakacak olursak, kişilerin çoğunun düzenli veya yeterli bir gelire sahip olmadıkları için sosyal yardım kurumlarına müracaat ettiklerini ve yardımlara başvuru yapma eğiliminde ekonomik nedenlerin daha etkin olduğunu söyleyebiliriz.

“Gelirim var ama yeterli değil. Annemin desteği ile geçimimi sağlıyorum. Anneme fazla yük olmadan destek almak için vâkıfa başvuru yaptım.” G.1.

“Ben çalışmıyorum. Eşim yevmiye işlere gidiyor. Üç çocukla tek maaş yeterli gelmiyor. Destek almak için vâkıfa müracaat ediyorum.” G.20.

“Gelirim yok ki, ne yiyip içeceğim. Harabe evde kalıyorum ben. Eski bir buzdolabı aldım hurdacıdan, içi bom boş. Başvuracağım tabi, gelirim yok. Yardım almam lazım benim.” G.2.

“Çocuklarımla eğitim masraflarını karşılamakta zorlandığım için vâkıfa müracaat ettim.” G.13.

“Engelli çocuğum olduğundan dolayı çalışamadığım için başvuru yaptım.”
G.18.

“Hayatta kimsem yok, eşimden boşanınca çocuklarım da yüz çevirdi. Bu yaşa geldim sosyal güvencem yok. Kimseden bir kuruş isteyemiyorum. Kıt kanaat geçinebilmek için vâkıfa müracaat ettim.” G.10.

Pamukkale SYDV tarafından yapılan yardımlar arasında en çok bilinen ve uygulanan yardım türünün aile yardımlarından olan nakdi, gıda ve kömür yardımları olduğu görülmüştür. Buna göre; 14 hane nakdi yardımlardan, 15 hane gıda yardımlarından ve 14 hane de kömür yardımlarından faydalanmaktadır.

“Engelli olan kızım Şeyda için 2011 yılından 2013 yılına kadar “Engelli Yakını Aylığı” aldım. 2013 yılında SSK kaydı olduğu için bu aylık kesildi. Şu anda nakdi ve gıda yardımlarından yararlanıyorum.” G.1.

“Nakdi ve kömür yardımlarından yararlanıyorum.” G.19.

“Bayram önlerinde birkaç kez gıda paketi verdiler. Sigortasız olduğum dönemlerde çocuklar için eğitim yardımı aldım. Kabul edilirse her yıl kömür yardımı alıyorum.” G.15.

“İlk olarak 2009 yılında vakfa yardım için başvuru yaptım. O tarihten itibaren her yıl kömür yardımı alıyorum. Üç ayda bir nakdi yardımdan yararlanıyorum. Bazı dönemlerde özellikle Ramazan ve Kurban Bayramlarında gıda yardımı alıyorum. 2013 yılından bu yana engelli aylığı alıyorum.” G.2.

Görüşme sırasında kişilerin vakıftan en çok nakdi ve kömür yardımlarından faydalanmalarının yanında 6 hanenin şartlı sağlık, 8 hanenin şartlı eğitim ve diğer eğitim yardımlarından faydalandıkları anlaşılmıştır. Şartlı eğitim ve şartlı sağlık yardımlarının ilk başvurularında hanede yaşayan herhangi bir kişinin sosyal güvence kaydının olmaması gerekmekte ve bu şartı sağladığı için başvurusu kabul edilen kişilerin bir yıl içinde işe girip çıksalar dahi düzenli olarak çalışmadıkları için MH tarafından kabul edilen yardımları kesilmemektedir. Hanede sosyal güvence kaydı olup ta muhtaçlığı hane ziyareti ve MH tarafından tespit edilen kişilere şartlı eğitim yardımı yapılamadığından dolayı her eğitim dönemi başlarında kırtasiye masraflarını karşılayabilmeleri için nakdi yardım yapılmaktadır.

“Eşim çocuklarım adına iki ayda bir “Şartlı Eğitim Yardımı” alıyor, aylık çocuk başına 35 TL. Ben de oğlum Ramazan için “Engelli Yakını Aylığı” alıyorum. Geçtiğimiz yıllarda da gıda, kömür ve nakdi yardımlardan da yararlandım.”
G.3.

“Uzun zamandır vakıf yardımlarından yararlanıyorum. Eşim hayırsız çünkü, evle ilgisi yok. Çocuklarım 6 yaşından küçükken “Şartlı Sağlık Yardımı”, okula başlayınca da “Şartlı Eğitim Yardımı” aldım. Nakdi, kömür ve gıda yardımları almaya devam ediyorum. Benim için en sevindirici olan yardım türü ise eğitim yardımları. Üniversitede okuyan kızım için bir dönemde 3 defa, üçer ay arayla 600 TL eğitim yardımı aldım. Bunlar olmasa mümkün değil, çocuklarımı okutamam.” G.6.

“Hamileyken “Şartlı Gebelik Yardımı” aldım. Şu an çocuklarım için “Şartlı Sağlık ve Şartlı Eğitim Yardımları” alıyorum. Bu yıla kadar nakdi, kömür ve gıda yardımlarından yararlandım ancak bu sene yardım yapılması uygun görülmedi.” G.7.

3294 sayılı kanun kapsamında bulunan kişilerin muayene ücretleri, reçete bedelleri ve medikal malzeme ücretlerinin SGK tarafından karşılanmayan tutarı vakıf MH uygun gördüğü takdirde vakıf tarafından karşılanmaktadır.

“Kızım % 62 engelli. Onun için üç ayda bir “Engelli Yakını Aylığı” alıyorum. Uzun zamandır nakdi, gıda ve kömür yardımlarından yararlanıyorum. Vakıf arada bir kiramı ve reçete bedellerimi karşılıyor. Kızım için de belli dönemlerde eğitim yardımı alıyorum.” G.18.

20 haneden oluşan görüşmecilerin altısının hanesinde engelli kişi bulunmakta ve bu kişiler Pamukkale SYDV tarafından üç ayda bir verilen engelli veya engelli yakını aylığını almaktadır. Engelli aylıklarında muhtaçlık durumunun tespitinde aile yardımlarından olan nakdi ve gıda yardımlarına göre daha esnek davranılmakta ve aile yardımları uygun görülme bile kişilere engelli aylıkları bağlanabilmektedir.

“Ben % 70 engellyim. Çalışmadığım için vakıftan “Engelli Aylığı” alıyorum. 2014 yılında kömür yardımı için vâkıfa başvuru yaptım ancak başvurum kabul edilmedi. Babam emekli. Annemin üzerinde de araç ve Tavas'ta bulunan 2 tarla var. Hane geliri yüksek dediler. Tekrar müracaat etmedik biz de.” G.4.

Pamukkale SYDV tarafından iki ayda bir 500 TL olarak verilen dul aylıklarında hanede yaşayan herhangi bir kişinin sosyal güvencesinin olmaması gerekmekte, olduğunda ise hanede kişi başına düşen gelir muhtaçlık sınırının altında olsa bile bu aylık sistem tarafından kesilmektedir. Yaşlılık aylığında ise hanede yaşayan herhangi bir kişinin değil de müracaatçının kendisinin sosyal güvencesinin olmaması şartı aranmakta ve sosyal güvence kayıtlarından dolayı dul aylıkları kesilen kişiler yaşlılık aylığına müracaat etmektedir. Engelli aylıklarında olduğu gibi yaşlılık aylığında da muhtaçlık durumunun tespitinde aile yardımlarından olan nakdi ve gıda yardımlarına göre daha esnek davranılmakta ve aile yardımları uygun görülme bile kişilere yaşlı aylığı bağlanabilmektedir.

“Vakıftan her yıl kömür yardımı alıyorum. Uygun görülürse üç ayda bir nakdi yardım veriyorlar. Arada ilaçlarım için reçete bedeli ödeniyor. Üvey annem dört yıl önce dul aylığı alıyordu fakat hanede sigortalı çalışan olunca aylık kesildi. Şu anda iki yıldır yaşlılık aylığı alıyor.” G.5.

“Eşinden boşanan kızım ve 2 torunum ile birlikte kalıyorum. Kızım çocukları için “Şartlı Eğitim Yardımı” alıyor. Kışın kömür veriyorlar. Dört yıl önce de giyecek vermişler vakıftan. Arada bir de nakdi ve gıda yardımı alıyor. Ben de 2014 yılından bu yana dul yardımı alıyorum, iki ayda bir 500 TL. Allah razı olsun, birçok ihtiyacımızı karşılıyor vakıf sayesinde.” G.8.

SYDV’ ler tarafından fakir ve muhtaç hanelere nakdi, gıda, kömür, eğitim ve sağlık yardımları ile engelli ve yaşlı aylıklarının yanında giyim yardımı da yapılmakta olup 3 hanenin bu yardım türünden faydalandığı görülmüştür. Muhtaç durumda olan kişilerin hanelerinde kalan kişilere cinsiyetlerine, yaşlarına ve kilolarına uygun kıyafetler alınmakta ve bu kıyafetlerin ücretleri vakıf tarafından faturaya istinaden alınan mağazaya ödenmektedir.

“Geçtiğimiz yıllarda kıyafet verdiler. Her yıl kömür veriyorlar. İhtiyacım oldukça para yardımı için başvuru yapıyorum. Bayramlardan önce gıda paketi veriyorlar. İlaçlarımı aldığımda reçete bedelini ödüyorlar.” G.10.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından fakir ve muhtaç hanelere zorunlu ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için buzdolabı ve çamaşır makinası gibi ev eşyası yardımı da yapılmakta olup 1 hanenin bu yardım türünden faydalandığı görülmüştür.

“Birkaç yıldır nakdi ve gıda yardımı alıyorum. Üniversitede okuyan kızım için bir dönemde 3 defa eğitim yardımı aldım. Geçen sene de ikinci el aldığım buzdolabım bozulmuştu, onun için başvuru yaptım. Sağ olsunlar, alıverdiler buzdolabını.” G.13.

Yapılan alışma ile 20 görüşmecinin 13 tanesinin yardımlardan yararlanmak için Pamukkale SYDV dışında farklı kurumlara da başvuru yaptığı anlaşılmıştır. Başvuru yaptıkları farklı kurumlar arasında ilk sırayı bağlı buldukları belediyeler almakta ve yardımların vakıf tarafından uygun görülmesi halinde belediyeden de uygun görüleceği algısının olduğu ortaya çıkmaktadır.

“Sadece belediyeden üç ayda bir nakdi yardım alıyorum. Derneklere ve diğer yardım kurumlarına müracaat etmedim.” G.1.

“Belediyeden yardım alıyorum. Oradan verdikleri de üç ayda bir yüz lira para, aynı vakıf gibi. Başka kurumlardan yardım almıyorum. Arkadaşlarımdan borç alarak idare etmeye çalışıyorum.” G.2.

“Daha önce başka bir kurumdan yardım almamıştık. Bu yıl belediyeden arayarak kızımın oraya gitmesini istemişler. Kızım gittiğinde de market kartı vermişler. Kartı aldığımızdan beri her ay gıda yardımı alıyoruz. Ayrıca lisede okuyan torunum için de burs veriyorlar.” G.8.

“Yaşlıyım, kimsem de yok. İhtiyaçlarımı karşılayabilmek için vakıftan ve belediyeden yardım alıyorum.” G.10.

“ok sıkıldığımız dönemde belediyeye başvuru yaparak birkaç kez nakdi yardım aldık.” G.11.

“Gittiğim merdiven temizliği işlerinden aldığım 400 TL yetmiyor. Vâkıfın yanında belediyeye de müracaat ediyorum ben de. Zaten üç ayda bir yardım yapıyorlar.” G.12.

SHÇEK aile birliğinin korunması yaklaşımı ile çocukların kendi aile ortamında desteklenmesini ve bakımını hedeflenmekte, bu bağlamda muhtaç ailelere nakit destek sağlamaktadır. Okul öncesi çocuklar ile okula devam etmeyen çocuklara, ilköğretime ve ortaöğretime devam eden çocuklara, ortaöğretim seviyesinde olup ta okula devam etmeyen çocuklara, yükseköğretime devam eden çocuklara ve yetişkinlere farklı tutarlarda SED sağlamaktadır. Ayrıca hanesinde bulunan engelli veya yaşlı yakınına bakan kişiye de her ay bakım parası adı altında nakit olarak destek sağlamaktadır.

“Oğlum Ramazan, 16 yaşında. % 92 ağır engelli. Eşim onun için Sosyal Hizmetlerden aylık 888,17 TL bakım parası alıyor.” G.3.

“SHÇEK’ ten çocuklarım için aylık 1.265,64 TL ekonomik destek yardımı alıyorum.” G.7.

Kalabalık olan haneler de Pamukkale SYDV’ nin yanında belediyeden de yardım alabilmekte ayrıca hanesinde bakıma muhtaç kişiler olduğu taktirde SHÇEK’ ten de aylık 960,58 TL bakım parası alabilmektedir.

“Kalabalık bir aile olduğumuz için belediyeye de başvuru yaptık. Zaman zaman yardım yapıyorlar. Kardeşim de Elif için Sosyal Hizmetlerden her ay bakım parası alıyor.” G.5.

Fakir ve muhtaç durumda olan kişiler SYDV, belediye ve SHÇEK’ in yanında sivil toplum kuruluşlarına da başvuru yapmakta ve uygun görüldüğü taktirde oradan da yardım alabilmektedir.

“Engelli kızımınla beraber evde iki kişiyiz. Ona baktığım için çalışmıyorum. Vakıftan aldığım “Engelli Yakını Aylığı” ve Sosyal Hizmetlerden aldığım “Ekonomik Destek Yardımı” da yetmiyor. Belediyeye ve sivil toplum kuruluşlarına da müracaat ediyorum.” G.18

Görüşme sırasında 20 görüşmecinin 7 tanesinin SYDV dışında herhangi bir yardım kurumuna başvuru yapmadığı anlaşılmıştır. Bu durumun çeşitli nedenleri olmakla birlikte belirli kurumlardan yardım alan kişilerin almış oldukları yardımları yeterli gördükleri için başka bir kuruma müracaat etmeye gerek görmemeleri veya vakıftaki başvuru sonucunun diğer kurumları da etkilediği düşüncesi ile başvuru yapmak istememeleri en önemli nedenler arasındadır.

“2014 yılında vâkıfa kömür ve para yardımı için başvurduğum, onlar reddedildi. Daha sonra engelli aylığı için başvurduğum, kabul edildi. Şimdi üç ayda bir 1.543,14 TL “Engelli Aylığı” alıyorum. Babamın da emekli maaşı var. Başka bir kuruma başvurmaya gerek görmüyoruz.” G.4.

“Vakıf personeli yardım için belediyeye müracaat edebileceğimi söyledi. Ancak ben utandım, gidip te başvuru yapamadım. Zaten vakıf yardımlarından yararlanıyorum. Çocuklarımı okutacak kadar desteğim olsun yeter bana.” G.6.

“Vakıf haricinde başka kurumlardaki yardımlardan yararlanmadım. Sadece belediyeye başvuru yapmıştım. Onlar da çalışıyor olmamı gerekçe göstererek yardım talebimi reddettiler.” G.13.

“Vakıftaki başvurum reddedilince belediyeye de gitmedim, orası da reddeder diye. Çevremde vakıftan yardım alanlar, belediyeden de alıyor. Kurumlar birbirleri ile bağlantılı çalışıyorlar. Biri kabul ederse diğeri de kabul ediyor, etmezse diğeri de etmiyor.” G.20.

Yapılan çalışma sonucunda yardımlardan 6 yıl süre ile yararlanan kişi sayısının 1, 7 yıl süre ile yararlanan kişi sayısının 3 ve 8 yıl süre ile yararlanan kişi sayısının 1 olduğu tespit edilmiştir. Beş yıldan fazla bir süredir yardımlardan yararlanan kişilerin yaşı geçip te kimsesi olmadığı için ya da psikolojik sorunlarından dolayı gelir elde edemediği için yardım kurumlarına müracaat ettiği anlaşılmıştır.

“Beş yıl önce ailemle birlikte Muş / Malazgirt’ ten göç ettik. Oradan yardım alıyorduk. Buraya gelince buradaki vâkıfa da müracaat ettik. 2011 yılından bu yana hem vakıftan hem de belediyeden sosyal yardım alıyoruz.” G.5.

“Yedi yıl önce eşimin bizlere karşı olan ilgisizliğinin artmasıyla müracaat etmiştim kuruma. O gün bu gündür yararlanıyorum.” G.6.

“2009 yılından bu yana yardımlardan yararlanıyorum. Eşcinsel olmam nedeniyle iş bulmam çok zor. Bu nedenle yardım almaya devam edeceğim.” G.2.

Yapılan çalışma sonucunda yardımlardan 4 yıl süre ile yararlanan kişi sayısının 3 ve 5 yıl süre ile yararlanan kişi sayısının 7 olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, görüşmecilerin yardımlardan faydalanma sürelerinin ortalama beş yıl olduğu anlaşılmıştır.

“2013 yılından bu yana vakıf ve belediye tarafından verilen sosyal yardımlardan yararlanmaktayım.” G.1.

“İlk başvurum 2013 yılında oldu. Üç yıl kadar ara ara yardım aldım. Son bir yıl içinde gelirim yeterli olduğu için müracaat etmedim.” G.15.

“2013 yılında sadece kömür yardımı için vâkıfa başvurmuştum. 1 ton kömür verdiler. Bir daha başvuru yapmadım.” G.16.

“Beş yıldır farklı yardım türlerinden yararlanıyoruz.” G.8.

“Yardım için ilk başvuruyu yapalı yaklaşık beş yıl oldu ama o zamandan bu yana sürekli yardım almıyoruz. Maddi açıdan çok zorlandığımızda müracaat ediyoruz. Geçen yıl eşim emekli olduğundan bu yana yardım başvurusu yapmadık.” G.11.

“Beş yıldır sosyal yardımlardan yararlanıyorum. 2012 yılında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı' na müracaat ettim. Oradan engelli olan oğlum için aylık bağlandıktan sonra da Sosyal Hizmetlerden bakım parası almaya başladık.” G.3

“Beş yıldır sosyal yardımlardan yararlanıyorum.” G.7.

Yapılan çalışma sonucunda yardımlardan 2 yıl süre ile yararlanan kişi sayısının 2 ve 3 yıl süre ile yararlanan kişi sayısının 3 olduğu tespit edilmiştir.

“2015 yılından bu yana sosyal yardımlardan yararlanıyorum.” G.19.

“2014 yılından bu yana ara ara yardımlardan yararlanıyorum.” G.13.

Görüşmecilerin büyük bir kısmı yapılan yardımların yeterli olduğunu, gerçekten ihtiyaç sahiplerine ulaşıldığını ve yardımların adil bir biçimde dağıldığını düşünmektedir. Sosyal yardımların kesintiye uğraması durumunda hayatın kendileri için çekilmez bir hal alacağını düşünenler ile yakın çevrelerinde ihtiyacı olan her ailenin yardım alabileceğini belirtenler de mevcuttur. Genel anlamda bakıldığında kişiler, sosyal yardım türlerinin ve miktarlarının yeterli olduğunu düşünmektedir.

“180 TL ölüm aylığı alıyorum. Kira ödemiyorum. Vakıftan da nakdi ve gıda yardımı alıyorum. İhtiyaçlarımı karşılayabiliyorum, yardımlar yeterli geliyor.”
G.1.

“Her kurum farklı politikalar uyguluyor. Kimi başarılı oluyor, kimi olmuyor. Ülkemizin yoksullukla mücadele etme çabası bile beni memnun ediyor. O yüzden uygulanan yoksullukla mücadele politikalarını yeterli buluyorum.” G.3.

“Sağ olsun devletimiz muhtaçların yanında oluyor ve her türlü yardım imkânını sağlıyor. Ben vâkıfa başvuru yapmadan önce o kadar yardım çeşidi olduğunu bile bilmiyordum. Fakat sonra anladım ki insanların ihtiyaçlarına göre gerekli destek sağlanıyor. O kadar muhtaç insan varken hepsine ulaşılmaya çalışılıyor. Düşünüyorum da gerekli yardımlar yeterli miktarda yapılıyor ve insanlar doğru yerlere yönlendiriliyor.” G.6.

“Eşim yevmiyeli işlerde çalışıyor. Ben de vakıftan üç ayda bir “Engelli Aylığı” alıyorum. Yetiyor çok şükür.” G.9.

“Bizim az da olsa gelirimiz var. O yüzden yapılan yardımlar yeterli geliyor. Hiç geliri olmayanlara yeterli gelmez. Çünkü yapılan yardım miktarları çok az.”
G.11.

“Zamanında maddi yönden çok sıkıldım. Yardım kurumlarına başvurarak yardım aldım. Yeterli de geldi.” G.14.

“Yoksulluğu azaltmak adına ülkemizin uyguladığı politikaları yeterli buluyorum.” G.15

“Yoksullukla mücadele için yeteri kadar politikanın uygulandığını düşünüyorum. Ülkemize gelen yabancılar için bile çeşitli uygulamalar yapılıyor.” G.16.

“Bana göre yeterli. İhtiyacım olan tüm yardımlar yapılıyor. Sadece bir kurumdan yardım alsam miktarı az olduğu için yeterli gelmez belki ama birkaç kurumdan alınca yeterli geliyor.” G.18.

“Bana göre ülkemizdeki yoksullukla mücadele politikaları yeterli. İnsanlara zamanında ve yeteri kadar yardım yapıldığını düşünüyorum.” G.19.

Yardımları yeterli bulmayan, başkalarından daha az yardım aldıklarını ve muhtaç durumda oldukları için devletin kendilerine yardım yapması gerektiğini ifade eden görüşmeciler de mevcuttur. Bu kişiler, kurumların adil davranmadıklarını ve yeteri kadar inceleme yapmadıklarını düşünmektedirler.

“İhtiyaçlar hiç bitmiyor. İş te olmayınca yardımlar yetersiz kalıyor. Zaten üç ayda bir yardım yapıyorlar. Onun da miktarı çok az. Zorunlu ihtiyaçlarımı bile güçlüklerle karşılıyorum.” G.2.

“Sosyal yardımların yapılması tabii ki kişileri çok mutlu eder. Fakat bana göre miktarları yeterli değil ve doğru kişilere verilmiyor. Mahalleden birkaç kişi tanıyorum; gelirleri ile birlikte üzerlerinde evleri de var, arabaları da. Üstelik bizim hane kadar kalabalık ta değiller. Şu an durumumuz iyi ama müracaat ettiğim dönemde yardıma ihtiyacımız vardı, yardım alamadık. Uygun şekilde yapılmadığını düşündüğüm için uygulanan mücadele politikalarını yeterli bulmuyorum.” G.4.

“Sosyal yardımlar birçok kurum ve dernek tarafından veriliyor ancak ihtiyacı olan insan sayısı da gün geçtikçe artıyor. Günümüze bakacak olursak yurt dışından gelenler çok fazla ve devlet onlara bütçeden pay vermek zorunda kalıyor. Haliyle daha fazla kişiye ulaşabilmek için kişi başına yapılan yardım miktarı da azalıyor. Bu durum bizlerin ihtiyaçlarını karşılamamızda zorlanmamıza neden oluyor. O yüzden ülkemizde uygulanan yoksullukla mücadele politikalarını yeterli bulmuyorum ve daha fazla uygulamalar yapılmasını istiyorum.” G.5.

“Sosyal yardımların önemini biliyorum ancak uygulamaları yeterli bulmuyorum. Kurumların birbirinden bağımsız olarak hareket ettiğini ve etkili bir şekilde çalışmadıklarını düşünüyorum. Birçok kişi aynı anda birkaç kurumdan yardım alabiliyor. Çalışan kişiler sigortasız oldukları için çalışmadıklarını söyleyip yardımlardan yararlanmak istiyorlar. Eşinden boşanmış kadınlar eski eşi ile birlikte yaşayıp bunu saklayarak kurumlardan yardım alıyorlar. Bunlar gibi birçok örnek var. O nedenle öncelikle denetimlerin sıklaşmasını ve gerekli incelemelerin yapılmasını, ardından da kurumların birbirleri ile etkileşim halinde çalışarak doğru zamanda doğru kişilere ulaşmalarını istiyorum.” G.7

“Hiçbir gelirim yok. Sağdan soldan aldığım yardımlarla geçimimi sağlamaya çalışıyorum. Yardımlar yeterli gelmiyor, idare etmeye çalışıyorum.” G.10.

“Sadece ölüm aylığı alıyorum. Daha önce yardımlardan yararlandım fakat geçen seneki başvurularım reddedildi. Az bir destek oluyordu, o da bitti. Yani zaten yeterli gelmiyordu.” G.17.

“Geçen yıl bir kez müracaat ettim, o da kabul edilmedi. Çevremde görüyorum kimlere verildiğini. Yardımlar yeterli değil bence; hem miktarı, hem de ulaşım yeri.” G.20.

3.6.3. Görüşmecilerin İş Yaşamlarına Ait Durumlar

Bu bölümde görüşmecilerin çalışma durumları, meslek grupları, işsizlik süreleri, iş arama durumları ve yöntemleri ile iş arama süreleri gibi konulara değinilerek kişilerin iş yaşamlarına ait bilgilere yer verilmiştir.

Görüşme sırasında 7 kişinin gelir getirici bir işte çalıştığı; çalışan kişilerden 2’sinin inşaat sektöründe, 4’ünün nitelik gerektirmeyen işlerde, 1’inin de otelde vasıflı olarak çalıştığı ve bu kişilerin 5’inin yevmiye olarak, 2’sinin de maaşlı olarak işlerini icra ettikleri anlaşılmıştır.

Sadece kadınlar ve çocuklardan oluşan hanelerde kadınlar, çocuklarına bakmak zorunda oldukları için sürekli ve düzenli bir işte çalışmak yerine fason işleri tercih etmektedirler. Çocuklarına bakacak kimsesi olmadığı için onlarla birlikte fason işlerde çalışan kadınlar toplumda azımsanmayacak kadar fazladır. Günümüz koşullarında ihtiyaçların her geçen gün artması, bazı hanelerde çocuk sayısının fazla olması, bireylerin yakınlarından maddi destek alamamaları, sağlık durumlarının sürekli olarak çalışmaya el vermemesi gibi nedenlerle kadınlar ihtiyaçlarını karşılayabilmek için vasıf gerektirmeyen hurdacılık, temizlik gibi işlere yönelmektedirler. Genel olarak bakıldığında toplumda çalışmak isteyip te çocuklarından dolayı çalışamayan kadınların oranı oldukça fazladır. Bu durum da bize kadınların istihdamını artırmak için çalışmalar yapılması ve etkili stratejiler geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

“Çocuklarım küçük. Bakacak kimsem olmadığı için düzenli bir işte çalışamıyorum. Hurda toplayarak para kazanmaya çalışıyorum. Benimkisi nitelik gerektirmeyen bir iş. Bilgi yok, deneyim yok, yaş sınırlaması yok. Nerede ne bulursam toplayıp satıyorum.” G.7.

“Astım hastasıyım, ayda sadece iki ya da üç kez merdiven temizliklerine gidebiliyorum. Hem yaşımdan hem de vasıfsız oluşumdan dolayı nitelik gerektiren işlerde çalışamıyorum.” G.12.

“Diş Hastanesi’nde şirkete bağlı olarak temizlik işlerinde çalışıyorum. Yıllarca ev hanımı olduktan sonra çalışmaya mecbur kaldım. Mesleğim olmadan vasıf gerektirmeyen bulabildiğim tek iş buydu.” G.13.

Yardım müracaatında bulunan çalışan erkeklerin, bilgiden ziyade beceriye dayalı inşaat işlerinde çalıştıkları, yaz aylarında dolgun ücretle çalışmakla birlikte, kış aylarında mevsim şartlarından dolayı iş bulmakta zorlandıkları anlaşılmıştır. Ayrıca kış aylarında sürekli olarak çalışamadıkları için sosyal güvenceleri olmamakla birlikte barınma, gıda, sağlık gibi giderleri artmaktadır. Erkekler, kadınlardan daha fazla sorumluluk sahibi olmaları ve toplumda oluşan algılar nedeniyle çalışma hayatına daha fazla katılmakta, birçoğu küçük yaşlardan itibaren bu işlerin içinde oldukları için zamanla yaptıkları işlerde ustalık kazanarak yüksek gelir elde etmeye başlamaktadırlar.

“İnşaatlarda siva işleri yapıyorum. Kimi zaman az, kimi zaman çok kazanıyorum. Mevsim şartlarından dolayı kışın işlerim azalıyor. Giderler aynı kalsa bile gelir azalıyor.” G.14.

“Küçük yaşta ailemin yanında inşaatlarda çalışmaya başladım. Şu anda da inşaatlarda alçı, siva işlerinde çalışıyorum. Her gün çalışmasam bile yazın asgari ücret tutarında kazancım oluyor. Kışın aldığım desteklerle beraber kızlarımın ihtiyaçlarını karşılayabiliyorum.” G.15.

Yapılan çalışmada yardım kurumlarına müracaat eden kişilerin genel olarak nitelik gerektirmeyen işlerde çalıştıkları anlaşılmaktadır. Kişilerin eğitim durumları, yaşları vb.’nin yanında, psiko-sosyal durumları ve yaşam tarzlarının da çalışma hayatlarını önemli ölçüde etkilediği görülmektedir. İşverenler ilk olarak müracaatçıların dış görünüşlerine bakıp konuşmalarına dikkat etmekte, görünüş itibari ile uygun olan kişilerin diğer özelliklerini daha sonra gözden geçirmektedir. Sağlıklı bir aile yaşamından yoksun bireyler zaman içerisinde özgüvenlerini yitirmekte, toplum tarafından dışlanmakta ve maddiyatsızlığın da etkisi ile yoksulluğu en derin haliyle yaşamaktadır.

“Belirli bir mesleğim yok. Günlük bulduğum işlerde çalışıyorum. Ne iş bulsam yapıyorum. İnşaat oluyor, temizlik oluyor, bazen hamallık oluyor. Fazla iş bulamıyorum. Olduğu kadar işte. Görünüş olarak baktıklarında işverenler iş vermek istemiyorlar. Eşcinsel olduğumu anlıyorlar çünkü.” G.2.

Çalışmayan görüşmecilerin bir kısmı engelli veya engelli yakını olup hanede bakıma muhtaç kişiler bulunduğu için çalışamadıklarını belirtmişlerdir. Hanede bakıma muhtaç kişilerin bulunması özellikle gelir getirici bir işte çalışmayan hane reislerini maddi açıdan çok zorlamakta ve onları sosyal yardım kurumlarına müracaat etmeye yönlendirmektedir.

“% 70 engellyim. Çalışmak istiyorum ancak iş bulamıyorum. Firma sahipleri engel oranımı yüksek görüyor.” G.4.

“Engelli olduğum için çalışmıyorum.” G.9.

“Eşimden boşandım. Kızım da % 62 engelli, benimle kalıyor. Bakıma ihtiyacı olduğu için çalışamıyorum.” G.18.

“2 yaşında down sendromlu bir oğlum var. Annem ilgilense de benim ilgilenmem başka oluyor. Ona bırakıp ta gidemiyorum.” G.19.

“% 92 ağır engelli oğlum olduğu için çalışmıyorum. Daha önceleri çalışıyordum fakat eşim hem çocuklara bakmaktan hem de evle ilgilenmekten çok yoruldu. Ona destek olabilmek için işi bıraktım ben de.” G.3.

Az da olsa geliri olduğundan ve yakın çevresinden destek aldığından dolayı çalışmayan görüşmeciler de mevcuttur. SGK’ dan ölüm aylığı ile Pamukkale SYDV’ den 2022 sayılı kanun kapsamında engelli veya engelli yakını aylığı alan kişiler almış oldukları aylıkların kesilmemesi için çalışmamakta, çalışsalar bile kayıt dışı işlerde kazanç sağlamayı tercih etmektedirler. Çünkü bu aylıklar kişilerin sosyal güvenceleri olduğunda sistem tarafından direkt olarak kesilmektedir.

“Babamdan ölüm aylığı alıyorum. O yüzden çalışmıyorum.” G.1.

“Yaşımdan dolayı çalışmıyorum. Bu yaşta iş bulmak çok zor. Bir iki gün işe gitsem hem maaşım az olacak, hem de sigortadan dolayı ölüm aylığım kesilecek.” G.17.

İşsiz olup uzun zamandır iş bulamayan kişiler yardım kurumlarından aldıkları yardımlarla geçimlerini sağlamaya çalıştıklarını belirterek çalışma konusunda istekli olduklarını ifade etmişlerdir. Belediyede ve Pamukkale SYDV’ de yapılan yardımlar üç ayda bir yapılmakta olup miktarları da oldukça düşüktür. Bu nedenle kişiler, bu ücretlerle geçimlerini sağlayamayacakları için istemeseler dahi çalışmak zorunda kalmaktadır.

“Uzun zamandır çalışmıyorum. Vakıftan ve Sosyal Hizmetlerden aldığım para dışında bir gelirim yok. Gelir sağlamak için tabi ki çalışmak istiyorum.” G.3.

“İşsiz olduğum için şu an çalışmıyorum. Çalışmak istediğim için iş arıyorum.”

G.5.

Ev hanımı olup çocukları küçük olduğu için veya eşleri çalışmalarını istemedikleri için iş yaşamına katılamayan kadınlar da mevcuttur. Ayrıca ev hanımlarının çoğu eğitim düzeyleri düşük ve iş deneyimi olmayan kişilerdir. Bu nedenle sabit bir iş bulma imkânları da yok denecek kadar azdır.

“Eşim bize karşı ilgisiz ve sorumsuz. Arada yurt dışına gidip geliyor. Önümüze üç beş kuruş atıp gidiyor. Ne yaptığı belirsiz. Kiramızı zor ödüyoruz. Çalışmama da izin vermiyor. Çalıştığım takdirde çevreye rezil olacağını düşünüyor, gurur meselesi yapıyor.” G.6.

“Ev hanımıyım, çocuklarıma bakmak zorunda olduğum için çalışmıyorum.”

G.20.

Genç yaşlarda iş bulmak daha kolayken yaş geçtikçe hem sağlık durumlarından hem de performans düşüklüğünden dolayı iş bulma imkânı azalmaktadır. İşverenler genel olarak genç işçi çalıştırmak ve daha fazla kar elde etmek istemektedir. İşverenler genç olmayan kişileri çalıştırmak istese bile bu kişilere sosyal güvence sağlamayarak düşük ücret vermektedir. Bu yüzden orta yaşı geçmiş olan kişilerin işsizlik oranları da sürekli olarak artmaktadır.

“72 yaşındayım. Allaha şükür sağlıklıyım. İş verseler çalışırım ama bu dönemde gençler bile iş bulamıyor.” G.8.

“On yıl önce düzenli bir işim vardı. Yaş geçtikçe işimi kaybettim. Şimdi ise yaşımdan dolayı hiçbir yerde iş bulamıyorum.” G.10.

Görüşme sırasında belirli nedenlerle çalışmayan görüşmecilerin büyük bir kısmının iki yıldan fazla bir süredir işsiz oldukları ve sabit bir iş buluncaya kadar buldukları günlük işlerde çalıştıkları anlaşılmıştır.

“Dört yıldır işsizim. Düzenli bir işim olmadığı için günlük bulduğum işlerde çalışıyorum.” G.2.

“3 yaşında kızım var. Dört yıldır sabit bir işim yok. Hurda toplayarak geçimimi sağlamaya çalışıyorum.” G.7.

Düzenli bir iş buluncaya kadar geçici işlerde çalışmak zorunda kalan kişiler hem sosyal güvenceden yoksun olmakta hem de düşük ücretle çalışmak zorunda kalmaktadır.

“Üç yıldan fazla süredir işsizim. Belirli bir işim oluncaya kadar hamallık, bulaşıkçılık, garsonluk gibi işlerde çalışıyorum. Onların da sigortası olmuyor. Sürekli olarak iş değiştirmek zorunda kalıyorum.” G.5.

“İnşaatlarda alçı ve sıva işleri yapıyorum. Altı ay önce belirli müteahhitlerin işlerini yapıyordum. O zaman gelirim de sabitti. Fakat altı aydır serbest olarak çalışıyorum. Her gün düzenli olarak çalışamıyorum.” G.14.

Görüşme sırasında kişilerin genellikle yevmiyeli olarak enformel sektördeki işlerde çalıştıkları, dolayısıyla gelirleri yeterli olmadığı için sabit bir iş aradıkları anlaşılmıştır.

“Sabit bir işim yok. Gelirim de çok az. Sağ olsun vakıf karşılıyor ihtiyaçlarımı. Düzenli bir iş arıyorum. Bulduğum zaman çalışacağım. Gerçi işe alsalar bile çok geçmeden çıkartıyorlar ama olsun.” G.2.

Eski hükümlü olan kişiler toplum tarafından dışlanmakta ve iş bulma imkânları diğer kişilere göre her geçen gün azalmaktadır. Bu yüzden toplum ve işverenler tarafından önyargılarla karşılaşan eski hükümlüler zamanla iş bulma ümitlerini kaybetmekte, sabit bir iş bulmakta zorlanmakta ve günlük buldukları işlerde çalışarak geçimlerini sağlamaya çalışmaktadırlar.

“Üç yıldır düzenli bir işim yok. Eski hükümlüyüm. Zamanında hata yapmışım ve suç işlemişim. Cezamı da çekmişim. Arıyorum, piyasada iş bulamıyorum. Bazen moralim bozuluyor, ümitsizliğe kapılıyorum ve iş aramadığım zamanlar oluyor.” G.5.

SGK’ dan ölüm aylığı alıp, aylık miktarı düşük olan kişiler geçim sıkıntısı yaşadıklarından dolayı daha fazla gelir elde etmek için sabit bir iş aramaktadırlar. Sabit olmayan fason işlerde çalıştıklarında sosyal güvenceleri olmamakla birlikte düşük ücret almakta ve SGK’ dan cüzi miktarda almış oldukları ölüm aylıkları da kesilmektedir. Bu yüzden fason olan işlerde çalışmak yerine sürekli olarak çalışabilecekleri bir iş aramaktadırlar.

“Babam vefat etti, onun maaşını alıyorum. 200 TL yok aldığım para. 37 yaşındayım. İş arıyorum, bulduğum takdirde maaşlı olarak çalışmak istiyorum. Ancak umutsuzluğa kapıldığım zamanlarda iş aramıyorum.” G.1.

Çalışabilecek durumda olup ta işsiz olan kişiler ihtiyaçlarını karşılayabilmek için sürekli olarak iş aramaktadırlar. Zaman zaman iş aramadıkları dönemler de olmaktadır. İş aramamalarında diğer faktörlerin yanında, sağlık durumlarının elverişsiz olması da etkili olmaktadır.

“Hasta olduğum zamanlar iş aramıyorum. Daha önce de dediğim gibi yalnız yaşıyorum ve maaşım yok. Çalışırsam gelir oluyor, çalışmazsam yok.” G.12.

“56 yaşındayım, emekliyim. Bu yaştan sonra istesem de çalışamam. Kronik rahatsızlıklarım da var. O yüzden iş aramıyorum.” G.17.

Pamukkale SYDV’ den üç ayda bir alınan engelli aylığında, engelli olan kişilerin sosyal güvence kayıtlarının olmaması gerekmektedir. Sosyal güvencesi olmayıp ta hane geliri muhtaçlık sınırının altında kalan kişilere engelli aylığı bağlanmaktadır. Aylık bağlanan kişiler çalışmadan üç ayda bir de olsa gelir elde etmekte ve ihtiyaçlarını karşılayabilmektedir. O yüzden engelli aylıklarının kesilmesini istemedikleri için çalışmak istememekte ve iş aramamaktadır.

“Vakıftan “Engelli Aylığı” aldığım için iş aramıyorum. Üç ayda bir 1.543,14 TL alıyorum. Bekâr olduğum için şu an yeterli geliyor, iş aramıyorum.” G.4.

Pamukkale SYDV’ den üç ayda bir alınan engelli yakını aylığında, engelli olan on sekiz yaş altı çocuğun anne ve babasının sosyal güvence kayıtlarının olmaması gerekmektedir. Sosyal güvencesi olmayıp ta hane geliri muhtaçlık sınırının altında kalan kişilere engelli yakını aylığı bağlanmaktadır. Aylık bağlanan kişiler çalışmadan üç ayda bir de olsa gelir elde etmekte ve ihtiyaçlarını karşılayabilmektedir. O yüzden engelli yakını aylıklarının kesilmesini istemedikleri için çalışmak istememekte ve iş aramamaktadır.

“2014 yılına kadar çalışıyordum. O yıl oğlum için vakıftan bana “Engelli Yakını Aylığı” bağlandı. Sigortalı çalıştığım takdirde bu maaşı keseceklerini söylediler. Maaşın kesilmesini istemediğim için çalışmak istemiyorum ve iş aramıyorum.” G.3.

Kadınlar genelde ev hanımı olup evde temizlik işleri ile uğraşmakta ve çocuklarına bakmaktadır. Toplumda hane reisinin erkek olması ve kadınların çalışmaması gerektiği algısı kadınların iş yaşamına uzak kalmasına neden olmaktadır. Erkeklerin birçoğu eşlerinin çalışmalarını istememekte ve çalıştıkları takdirde gurur meselesi yapmaktadırlar. O yüzden kadınlar çalışmak istedikleri halde eşlerinin kendilerini çalıştırmayacaklarını bildikleri için iş aramamaktadırlar.

“İş bulsam bile eşimin beni çalıştırmayacağını bildiğim için iş aramıyorum.”
(G6)

“% 80 engelliyim. Üç ayda bir 1.469,64 TL para alıyorum. Düzenli bir işte çalışmam daha iyi olurdu aslında; hem aylık alırdım, hem de sigortam olurdu. Ama eşim çalışmamı istemiyor. O yüzden iş aramıyorum.” G.9.

Bakıma muhtaç çocukları olduğu için çalışma imkânı bulamayan kadınlar, çocuklarını bırakıp çalışamayacakları için sabit bir iş aramamaktadırlar. Çocuklarını güvenle bırakabilecekleri bir yer bulabildikleri takdirde çalışmak ve gelir elde etmek istemekte, çalışma imkânı bulabilseler de çocukları ile birlikte gidebilecekleri fason işleri tercih etmektedirler.

“Düzenli bir işte çalışmak istiyorum. Fakat çocuklarıma bakacak kimsem olmadığı için böyle bir işte çalışma imkânım yok. Kızlarımla durumlarına göre hurda topluyorum. Parası az ama belirli şartları da yok. Bu yüzden benim açımdan daha uygun.” G.7.

“Çocuklarım küçük ve bakıma muhtaç. Onlarla ilgilenmek zorunda olduğum için iş aramıyorum.” G.8.

“Engelli olan kızıma bakacak kimsem olmadığı için iş aramıyorum.” G.18.

“Bakıma muhtaç çocuğum olduğu için çalışamayacağı mı düşünüyorum ve iş aramıyorum.” G.19.

“Çocuklarım küçük ve bakıma muhtaç. Onlarla ilgilenmek zorunda olduğum için iş aramıyorum.” G.20.

İşsiz olup zorunlu nedenlerden dolayı iş aramayan kişilerin yanı sıra sabit bir işte çalışıp ta işinden memnun olan ve işini değiştirmek istemediği için başka bir iş aramayan kişiler de mevcuttur.

“Şu an sabit bir işim olduğu için iş aramıyorum, işimden memnunum.” G.13.

İşsiz olan kişiler genelde gün aşırı sürelerle çevredekiler ve tanıdıkları aracılığı ile iş aradıklarını ifade etmişlerdir. Eğitim düzeyleri düşük olduğundan ve vasıf sahibi olmadıklarından dolayı ancak çevrelerindeki kişilere danışarak çalışabilecekleri bir iş bulabileceklerini düşünmektedirler.

“Aldığım ölüm aylığı miktarı çok düşük. O yüzden çevremde soruşturuyorum. Yapabileceğim bir iş olursa çalışmak istiyorum. Her gün iş aramıyorum. Uygun teklif bulursam görüşmeye gidiyorum.” G.1.

“Günlük bir saat kadar sürüyordur iş aramam. Her gün olmasa da gün aşırı bakıyorum ilanlara. İlanlara bakıyorum, firmalara soruyorum, çevremdekilere danışıyorum. Garsonluk gibi işler bulursam çalışıyorum.” G.5.

Çevresi ve tanıdıkları aracılığı ile iş bulamayan birçok kişi İŞKUR' a veya kaymakamlığa başvuru yaparak iş aramakta ancak çoğu zaman kendilerine uygun iş bulamamaktadır. Özellikle Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından yardım alan kişiler iş istemek amacıyla kaymakamlığa müracaat etmekte, kaymakamlık ta onları İŞKUR' a yönlendirmektedir. İstihdamın artırılması için sistemdeki personel ilanlarının çıktılarını müracaatçıya verip onları işyerlerine gönderen İŞKUR personellerinin performansları değerlendirilip müracaatçılara daha etkili hizmet vermeleri sağlanmalıdır.

“İş bulmak için bütün yöntemleri deniyorum. Tanıdıklara soruyorum. Firmalarla görüşüyorum. Kaymakamlığa başvurduğum geçenlerde, İŞKUR' a git dediler. Oraya da gidiyorum, sonuç hep olumsuz. Her gün 1 veya 2 saatim iş aramakla geçiyor. Bulduğum her ortama soruyorum, eleman arıyor musunuz diye.” G.2.

“İşsiz kaldığım dönemlerde gün aşırı çevremdekilere sorarak iş aradım. İŞKUR' a danıştığım dönemler de oldu ama başarılı olmadı. Yine kendi imkânlarımla buldum işimi.” G.16.

İnşaat sektöründe çalışan kişiler yevmiyeli olarak çalıştıklarından dolayı İŞKUR aracılığı ile iş bulamayacakları için çevreleri ve tanıdıkları aracılığı ile iş aramaktadırlar. İş bulmak için çoğu zaman özellikle kış aylarında işçi kahvesine çıkmaktadırlar.

“Mesleğim icabı müteahhitler tanıyorum, onlara soruyorum. İnşaat sektöründe olduğumuz için yevmiye olarak çalışıyoruz. İŞKUR' dan iş bulma imkânım yok gibi geliyor bana. O yüzden çevreden bulamazsam her gün ya da gün aşırı işçi kahvesine gidiyorum.” G.14.

“İnşaat işlerinde çalıştığım için genelde kış sezonunda işsiz kalıyorum. O dönemlerde de çevremdekilere sorarak iş arıyorum. Günlük bulduğum ufak tefek işler de olsa çalışıp yevmiyemi çıkartıyorum. Bazı zamanlarda da işçi kahvesine çıkıyorum.” G.15.

Çalışma durumu olup ta çalışmayan birçok kişinin iş aradığı ve kendi iş bulma gayretlerini yeterli buldukları görülmüştür.

“İş arama gayretimi tabi ki de yeterli buluyorum. Çünkü ilanlarda her gün farklı ilanlar olmuyor. Bazen haftalarca aynı ilanlar yayınlanıyor. Ben de onları aramış oluyorum zaten. Çevreme de soruyorum. Önerdikleri yerlere görüşmeye gidiyorum.” G.5.

Çevrelerinden veya yardım kurumlarından destek aldıkları için ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanmayan kişiler, sadece maddi açıdan sıkıntı çektikleri dönemlerde iş aramakta ve bu dönemlerde iş arama gayretlerini yeterli bulmaktadırlar.

“Aldığım ölüm aylığı düşük olsa da annemin desteği var. Ev taksitini de annem ödüyor. Düzenli bir iş bulamasam da ihtiyaçlarımızı karşılayabiliyoruz çok şükür. O yüzden yeteri kadar iş aradığımı düşünüyorum. Annemim ve vâkıfın yardımları olmasaydı daha fazla iş arama gayretim olurdu.” G.1.

“Giderlerime göre hesap yapıyorum. Aldığım yardımlar sayesinde çok şükür ihtiyaçlarımın büyük kısmını karşılıyorum. Yetmezse de çalışıyorum. Gerekirse bütün gün hurda topluyorum. Gerekli çabayı sarf ediyorum.” G.7.

İnşaat işçileri gibi belirli dönemlerde işsiz kalan kişiler de gelir elde edebilmek için bu dönemlerde iş aramakta ve iş arama gayretlerini yeterli bulmaktadır.

“Belirli dönemlerde işsiz kalıyorum. O dönemlerde de bulana kadar iş arıyorum. Çalışıp ailemin rızkını kazanmak zorundayım. Bence yeterince çabalıyorum.” G.14.

“Çok şükür yazları boş kalmıyorum. Kışın işsiz kaldığım dönemlerde de bulana kadar iş arıyorum. İşin büyüğü küçüğü demeden çalışıyorum. O yüzden iş arama gayretimi yeterli buluyorum.” G.15.

Daha çok yalnız yaşayan, yaşadığı yerleşim yerinde kendisini bağlayacak hiçbir şeyi olmayan ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek kadar geliri bulunmayan kişiler farklı bir bölgeden gelen iş tekliflerini kabul edebilmektedirler.

“Ben kabul ederim, yeter ki iş versinler. Evde yiyecek ekmeğim yok. Tüpüm de bitti. Eşyam da yok. Eski bir binanın üst katında bir arkadaşla kalıyorum. Pisliğin içinde yaşıyorum ben. Durduğum yere hayvan bağlasan durmaz.” G.2.

“İşe alacak olsalar farklı bir bölgeye giderim. Burada beni bağlayan hiçbir şey yok. Burada da yalnızım, orada da yalnız olurum.” G.10.

Çocukları ile birlikte kalıp eşi olmayan kişiler günlük gidip gelebilecekleri ve masraflarını karşılayabilecekleri bir yer olduğu takdirde farklı bir bölgeye iş için gidebilmekte, aksi olduğunda ise buldukları yerlerde kalmayı tercih etmektedirler.

“Günlük gidip gelebileceğim yerler olursa, yol paramı ve yemek masraflarımı da karşılarılarsa değerlendiririm tabi ki. Aksi olursa kabul etmem. Çünkü eşim yok, iki küçük kızım var. Aldığım paranın ihtiyaçlarımı karşılaması lazım.” G.15.

“Burada kimsemiz yok. Kızıma bakacak biri olsa, ben de sürekli çalışacak olsam kabul ederim.” G.18.

Çocuklarının eğitim hayatlarını etkilemek ve ailelerinden uzakta bir yerleşim yerine yerleşmek istemeyen kişiler çalışmak zorunda olsalar bile buldukları yerleşim yeri sınırları dışına çıkmak istememektedirler.

“Farklı bir bölgeden iş teklifi gelse değerlendirme yapmam. Çünkü biri 8, diğeri 12 yaşında olan iki kızım var. Eşimden de boşandım. Çocuklarımın okulu var. Benim de ailem burada. Babam vefat etti. Annem destek çıkıyor. Başka bir yerde destek çıkanım olmaz.” G.1.

“Ben Muş / Malazgirtliyim. Yıllar önce akrabalarımın Denizli’ye geldik. Annem ve babam vefat etti. Kardeşlerim ve onların eşleri de burada. Birbirimize çok bağlıyız. Tek başıma farklı bir yere gidemem ve oradan gelen iş teklifini kabul edemem.” G.5.

Aynı mahalle içerisinde bir evden başka bir eve yerleşmek bile zaman alıp düzen değişikliğine neden olurken, farklı bir yerleşim yerinde yeniden düzen kurmak oldukça güçtür. Özellikle öğrenim gören çocukları olan aileler okul değişikliğinden dolayı çocuklarının yıpranabileceğini düşünmekte ve mecbur kalmadıkça düzenlerini bozmak istememektedirler.

“Kabul etmem. Ben buralıyım. Eşim de yok. Çocuklarımla nasıl gideyim başka yere.” G.7.

“Çalışma imkânım olsa bile farklı bir bölgeye gitmek istemezdim. Eşime sorsam o da istemez sanırım. Bazen şehir dışında iş olsa bile günlük gidip gelebileceği yerlere gidiyor. Kalınacak bir yerse o işi almıyor. Yeniden düzen kurmak çok zor. O nedenle ikimiz de düşünmeyiz.” G.9.

“Çocuklarım olduğu için kabul edemem. Altı çocuğumun beşi okuyor. Farklı bir bölgeye gidip yeniden düzen kuramam.” G.11.

“Bakıma muhtaç annem var, yanımda kalıyor. Oğlum da anaokuluna başladı. Onların düzenini bozmamak için farklı bir yerleşim yerine gitmeyi düşünmüyorum.” G.16.

“Yıllardır burada yaşıyoruz. Çocuklar da okullarına alıştı. Benim de gelirim olmasının iyi olur ancak çalışma durumum yok. Çalışsam bile farklı bir yere gidemem.” G.20.

Yıllardır bulunduğu yerleşim yerinde yaşayan, az da olsa kazancı kendisine yeten ve orta yaş geçiren kişiler de çalışmak için farklı bir yerleşim yerinden gelen iş tekliflerini değerlendirmemektedirler.

“Denizliliyim, uzun zamandır bu bölgede yaşıyorum. Çok şükür burada çevrem var. Yeteri kadar kazanıyorum. O yüzden farklı bir bölgeden gelen iş teklifini kabul edemem. Kabul etmem için şartlarının çok daha iyi olması gerekir.” G.14.

“Genç olsam belki giderdim ama bu yaştan sonra gitmem zor. Bir başıma tanımadığım yerlerde yaşayamam.” G.12.

Sosyal yardım müracaatında bulunan kişilerin büyük bir çoğunluğu yevmiyeli olarak günlük buldukları işlerde çalışmaktadır. Sabit bir işte çalışmadıkları için her ay düzenli olarak gelir elde edememektedirler. Bu yüzden iş arayan katılımcıların büyük bir çoğunluğu düzenli gelir elde edebilmek için İŞKUR' un asgari ücretle iş bulması halinde çalışabileceklerini ifade etmişlerdir.

“Düzenli bir maaş olduktan sonra kabul ederim. Her ay düzenli bir gelir neden kötü. Çalışırsam annem çocuklarıma da bakabilir. Çok iyi olur benim için.” G.1.

“Ben dünden razıyım çalışmaya. Yeter ki düzenli bir gelirim olsun.” G.2.

“İş olduktan sonra hiç düşünmem, çalışırım. Benim için ne kadar iyi olur.” G.12.

Kişiler eğitim düzeylerinin düşük olmaları ve yeterli vasıf sahibi olmamaları gibi nedenlerle kendi imkânlarıyla iş bulamayacaklarını düşünmekte ve İŞKUR gibi ilgili kurumlara müracaat etmektedirler. Müracaatları sonrasında işe alınmadıkları zamanlarda ise sosyal güvenceden feragat ederek düzenli olarak gelir elde edebilmek için sigortasız işlerde bile çalışmak istemektedirler.

“Kesinlikle kabul ederim. Eğitim düzeyim düşük ve vasıf sahibi değilim ki kendim düzenli bir iş bulabileyim. Sigortasız olsa bile düzenli gelirim olması için asgari ücretle çalışırım.” G.5.

İnşaat işçileri her gün çalışmasalar dahi çalıştıkları dönemlerde diğer işlerde çalışan kişilerin kazandıkları asgari ücreti kolaylıkla kazanabilmekte ve beden gücü ile çalıştıkları için yıllık ortalama kazançları asgari ücretle çalışan kişilerden fazla olabilmektedir. Bu nedenle asgari ücret ile gelen iş tekliflerini değerlendirmemektedirler.

“İnşaatlarda yevmiye olarak çalışıyorum. Her gün çalışmasam da asgari ücret kadar zaten kazanıyorum. O yüzden kabul etmeyi düşünmüyorum.” G.14.

“Kazancım yerinde çok şükür. Yeri geliyor on beş günde asgari ücret kazanıyorum. Canım isterse çalışıyorum, istemezse çalışmıyorum. O yüzden kabul etmek istemiyorum.” G.15.

Yapılan çalışma ile görüşmecilerin büyük bir çoğunluğunun İŞKUR' a gitmediği ve bu kurum hakkında bilgi sahibi olmadıkları anlaşılmıştır. Buna göre İŞKUR'un kişiler tarafından yeterince tanınması ve daha etkili hizmet verebilmesi için sosyal yardım kurumları ile koordineli olarak çalışmalarını yürütmesi ve müracaatçılara erişimlerinin sağlanması gerekmektedir.

“Evlendikten sonra hiç çalışmadım. İŞKUR' a da hiç gitmedim. Bekârlığımda da bu kurum yoktu. Genelde tarla işlerinde çalışılırdı.” G.6.

“Orası neresidir bilmem ben, cahilim. Hiç gitmedim.” G.7.

“Orası iş mi buluyormuş? Herkese bulsa bana bulamaz. Çünkü ben hem cahilim, hem de astım hastasıyım, mesleğim yok.” G.12.

İŞKUR hakkında bilgi sahibi olup da geçimlerini sağlayabilecek gelire veya desteğe sahip olan kişiler çalışmayı düşünmedikleri için İŞKUR'a müracaat etmemektedirler.

“Annemin desteği olduğu için çalışmak zorunda hissetmiyorum kendimi. O yüzden İŞKUR' a gitmedim.” G.1.

İnşaat sektöründe çalışanlar İŞKUR’ da kendi alanlarına yönelik iş bulamayacaklarını düşündükleri için kuruma müracaat etmemekte ve kendi imkânları ile iş bulmaya çalışmaktadırlar.

“İnşaat sektöründe çalıştığım için İŞKUR’ a müracaat etmedim. Yevmiye usulü ya da götüre çalıştığımız için oraya ilan verilmiyor. Tanıdıklar vasıtası ile iş buluyoruz. Bulamazsak işçi kahvehanesine çıkıyoruz.” G.14.

İŞKUR’ a başvuru yapan kişiler personelin yönlendirdiği firmalara giderek görüşme yaptıklarını ancak yaptıkları iş görüşmelerinin olumsuz sonuçlandığını ifade etmişlerdir. İş görüşmelerinin olumsuz sonuçlanmasının nedenleri arasında firma yetkililerinin müracaatçıları tanıma fırsatı vermemesi gibi firmalardan kaynaklanan faktörlerin yanında, müracaatçıların eski hükümlü olması gibi kişinin kendisinden kaynaklanan faktörler de yer almaktadır.

“İŞKUR ile birlikte iş bulmak için gitmediğim kapı kalmadı. İŞKUR personeli veriyor elime iş arayanlar listesini, gönderiyor. Tek tek gidiyorum ben de. Daha derdimi anlatmadan başından savıyorlar beni. Bir faydası olmuyor yani. Adamlar kafalarına göre işlem yapıyorlar. İş görüşmesine gidiyorum, ancak işe alınmıyorum.” G.2.

“Benim kaydım var İŞKUR’ da, çalışmadığımı söylediğimde vakıf yönlendirmişti. Onların önerdikleri iş görüşmelerine gittim ancak eski hükümlü olduğum için ön yargılı davrandılar ve işe almak istemediler.” G.5.

Kişilerin iş aramalarına rağmen bulamamalarındaki en büyük etken, yaş unsurudur. Aktif nüfus (çalışan nüfus) yaşı 15 – 64 olmasına rağmen işverenler 35 yaşın üzerindeki kişileri çalıştırmak istememektedir. Yaşının ilerlemiş olması nedeniyle sabit bir iş bulamayan kişiler buldukları fason işlerde çalışmakta ve çoğu zaman sosyal

güvenceden yoksun kalmaktadır. Ayrıca aktif nüfus yaşı içinde çalışan nüfus oranı ne kadar az ise işsizlik oranı da bir o kadar çok olmaktadır.

“58 yaşındayım. Yaşımdan dolayı iş bulamıyorum. Çeşitli hastalıklarım da var ama iş bulamamamın en büyük nedeni yaş problemi.” G.10.

“Yaşımdan dolayı düzenli bir iş bulabileceğimi sanmıyorum.” G.11.

“Yaşımdan dolayı iş bulamıyorum. Temizlik işleri bile olsa yaşlı olduğum için güvenemiyorlar. Sadece beni tanıyanlar iş veriyorlar.” G.12.

Kişilerin yaş durumlarının yanında eğitim düzeylerinin düşük olması ve engelli olmaları da işsizliği arttıran bir unsurdur. Günümüzde üniversite mezunlarının bile iş bulma imkânları zor iken özellikle ilkökul mezunlarının işsiz olması olağan hale gelmiştir. Engelli olan kişiler de engelli kadrosunda iş bulmakta zorlanmaktadır.

“İş arayıp ta bulamamamın en büyük nedeni cahil olmam oldu. Engelli olmam da bunda etkili oldu. Başvurumdan sonra en yakın zamanda bana geri dönüş yapacaklarını söyleyip dönmediler.” G.4.

“Cahil olduğum için sürekli bir iş bulamam. Ayrıca eşimden boşanmış olmam da sorun yaratabilir. Çünkü zaman zaman temizliğe gittiğim yerlerde de sıkıntı oldu.” G.18.

“İş arıyor olsaydım eğitim düzeyimin düşük olması iş bulmamı olumsuz yönde etkilerdi. Ortaokul terkim. Lise mezunu olsaydım kolaylıkla iş bulabilirdim.” G.20.

Kişilerin eğitim düzeyleri, yaş durumları gibi unsurların yanında psiko - sosyal durumları da çalışma durumlarında oldukça etkili olmaktadır. İşverenler müracaatçıların konuşmalarına ve dış görünüşlerine bakarak ta karar vermekte, olumsuz sonuçlanan görüşmeler sonunda müracaatçılar olumsuz yönde etkilenmektedir. Toplum tarafından dışlanan ve sürekli olarak bu nedenle iş bulamayan kişiler kötü işlere yönelmekte ve psikolojik sorunları ortaya çıkmaktadır.

“Ben ilkokul mezunuyum. Bir mesleğim de yok. Eşcinsel olarak yaşamımı sürdürüyorum. O nedenle iş bulamıyorum. Bütün yardım kurumlarına başvuru yapıyorum ben de. Ne yapayım, ihtiyaçlarım var.” G.2.

Yakınlarından ölüm aylığı alıp ta çalışmayan kadınlar, almış oldukları ölüm aylıklarından daha fazla gelir getiren işlerde çalışmak istemekte ve ücret konusunda beklentilerini karşılamayan iş tekliflerini kabul etmemektedirler.

“İş buluyorum bulmasına da ücretleri çok düşük oluyor. Gittiğime değmeyecek diye o işlerde çalışmıyorum. Aldığım ölüm aylığı ve annemin desteğiyle idare ediyorum.” G.1.

Eski hükümlü olan kişilerin iş başvuruları sabıka kayıtlarından dolayı çoğu zaman olumsuz sonuçlanmaktadır. İşverenler, kişilerin işlemiş oldukları suçların niteliklerine bakmadan tekrar aynı suçu işleyebileceklerini düşünerek önyargılı davranmakta ve onları işe almak istememektedir. İş bulamayan ve geçimini kendi imkânları ile sağlayamayan eski hükümlüler toplum tarafından dışlanmakta ve tekrar suç işlemeye meyilli hale gelmektedir. Oysaki onları topluma kazandırabilmek için iş imkânları sağlanmalı ve yaşam koşulları iyileştirilmelidir.

“Daha önce pastane ve lokantalarda çalıştım. O tarz işler bulabilirim aslında. Fakat eski hükümlüyüm, o yüzden iş bulmakta zorlanıyorum.” G.5.

İşverenler daha fazla kar elde edebilmek için personellerini ücretini verdikleri çalışma saatlerinden daha fazla sürelerle çalıştırmak istemektedirler. Ülkemize gelerek çalışmak zorunda kalan mülteci ve sığınmacılar firma yetkililerine avantaj yaratmakta ve işverenler onları sigortasız olarak düşük ücretlerle çalıştırmaktadır. Mülteci ve sığınmacıların ucuz işgücü olarak kullanılması, mevcut personellerin işten çıkartılmasına neden olmakta ve işsizlik oranlarını arttırmaktadır.

“İş bulamamamın nedenleri arasında yaşımın genç olmaması, kadın olmam, etkili çevremın olamaması, eğitim düzeyimin düşük olması gibi nedenler sayılabilir. Ayrıca ülkemize gelen yabancılar da bizlerin işsiz kalmasına neden oluyor. Tekstiller ya da başka işyerleri sigortasız, düşük maaşla yabancıları çalıştırıp bizim vatandaşları işten çıkartıyor.” G.13.

Mevsim şartları ile birlikte ekonomik krizler de kişilerin, özellikle inşaat işçilerinin iş bulamamasında etkili olmaktadır. İnşaat işçileri soğuk havalarda çalışmadıkları veya çok zor şartlar altında çalıştıkları için düzenli olarak gelir elde edememekte ve zaman zaman geçim sıkıntısı çekebilmektedirler. O yüzden geçim sıkıntısı çekmemek için yaz aylarında boş kalmamaya çalışmakta, kış aylarında da sosyal yardım kurumlarına müracaat etmektedirler.

“Kendime göre çevrem var, idare edecek kadar para kazanıyorum. İşsiz olduğum zamanlar da oluyor tabi. O zaman da ya ekonomik kriz oluyor, ya da mevsim şartları el vermiyor. İnşaat sektörü durduğu zaman da etkileniyoruz.” G.14.

“İnşaat sektöründe eğitime önem vermiyorlar. Bu nedenle ilkokul mezunu olmam sorun yaratmıyor. Ancak soğuk havalar benim için sorun yaratıyor. Kış aylarında çalışmakta zorlanıyorum.” G.15.

Kişiler genellikle çalışmaya başlamak için teklif edilen ücretin en az asgari ücret olmasını istemekte ve zamanla maaşlarının performanslarına göre artacağını düşünmektedir.

“Çalışmaya başlayabilmem için maaşımın en az asgari ücret olmasını istiyorum. Aksi takdirde iki çocuğumdan ayrı kalmaya değmeyeceğini düşünüyorum.” G.1.

“En az asgari ücret olmasını isterim işe başlamak için. Daha sonra çalışma durumuma göre maaş artar zaten.” G.5.

Düzenli bir işi olmayan birçok kişi geliri az olsa bile boşta kalmamak ve ihtiyaçlarını bir nebze olsun karşılayabilmek için günlük buldukları sigortasız işlerde çalışarak geçimlerini sağlamaya çalışmakta, kazandıkları ücretlerle ihtiyaçlarını karşılayamadıkları zamanlarda da sosyal yardım kurumlarına müracaat ederek destek almaktadırlar.

“500 TL, 1.000 TL ne kadar ücret olursa olsun iş bulduktan sonra çalışıyorum. İnsanın ihtiyacı olduktan sonra fark etmiyor, ne iş olursa yapıyor. Ama giderlerim için en az 1.000 TL gerekiyor.” G.2.

Hanelerde yaşlı veya engelli gibi bakıma muhtaç bireylerin bulunması sağlık ve temizlik gibi mevcut giderleri arttırmakta ve kişilerin ihtiyaçlarını karşılayabilmelerini zorlaştırmaktadır. Gelir açısından muhtaç olduğu tespit edilen kişilere Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından yaşlı aylığı, engelli aylığı, engelli yakını aylığı veya Sosyal Hizmet Merkezlerinden ağır engelli olanlara bakan kişilere aylık evde bakım parası verilmektedir. Her ne kadar bu kişiler maddi açıdan desteklense de zaman zaman ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanmakta ve asgari ücret tutarındaki geliri yeterli görmemektedirler.

“Engelli olan oğlum için giderlerimiz çok fazla oluyor. O yüzden ihtiyaçlarımızı karşılayabilmemiz için en az 1.500 TL gelirimiz olması gerekiyor.” G.3.

İnşaat işçileri en az 70 TL yevmiye ile çalıştıkları için asgari ücreti kolaylıkla kazanabilmekte ve işteki vasıflarına göre bu tutar zaman zaman artabilmektedir. Kış aylarında yeteri kadar kazanç sağlayamasalar bile yaz aylarında bu durumu kolaylıkla telafi edebilmektedirler. O yüzden sabit olarak asgari ücretli bir işte çalışmak yerine yevmiyeli olarak inşaat işlerinde çalışmayı tercih etmekte, sabit bir işte çalışmak isteseler bile en az 2000 TL civarında maaş verilmesini uygun görmektedirler.

“Mevsim şartları nedeniyle kış dönemlerinde ayda ortalama 700 TL kazanıyorum. Yetmediği yerde de yardım kurumlarına müracaat ediyorum. Yardımlarla birlikte ihtiyaçlarımı karşılıyorum. Yaz dönemlerinde de ayda en az 1.500 TL kazanıyorum. 2.000 – 2.500 TL kazandığım dönemler de oluyor. O yüzden gelirim yeterli olması için maaşımın en az 1.500 TL olmasını istiyorum.” G.14.

“Kış sezonunda bile en az asgari ücret kazanıyorum. Yaşımın uygun olması nedeniyle boş kalmıyorum sayılır. O yüzden maaş beklentim biraz yüksek. Gelirim az 2.000 TL olmasını isterim.” G.15.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yoksulluk, ülkemizde yaşanan en önemli sorunlardan biridir. Birçok kişi yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Bunun en önemli nedenleri arasında gelir dağılımındaki dengesizlikler, sosyal güvenceden yoksunluk, işsizlik ve eğitim düzeyinin düşüklüğü gibi nedenler sayılabilir. Bu nedenler kişilerin sosyo - ekonomik hayatını ve toplumsal dengeyi olumsuz olarak etkilemektedir. Tüm bu olumsuz etkileri azaltmak ve ortadan kaldırmak adına devletin müdahalesi zorunlu hale gelmiş, devlet eliyle yardım yapan kurum ve kuruluşların işlevi artmıştır. 1986 yılında kurulan SYDTF' den aktarılan paralarla hizmet veren Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının önemi de artmıştır. Ancak vakıfların bu işlerliğinin yanında kişileri çalışmaktan alıkoyduğu ve onları tembelleğe ittiği konusu da gündemde yerini korumaktadır. Bu kapsamda bu çalışma yoksulların işgücüne katılımlarının ne düzeyde gerçekleştiğini tespit ederek sosyal yardımların insanların çalışma hayatındaki olumsuz etkilerinden olan tembellik olgusunu incelemek için yapılmıştır.

Sosyal yardımların çalışma hayatı üzerindeki olumsuz etkilerinden olan tembellenin incelendiği bu çalışmada, yardımdan faydalanan kişilerin yardım almak için işgücü piyasasından uzaklaştıkları görüşünü destekleyen bir sonuca ulaşılmamış, kişilerin işgücüne katılım sağlamalarına rağmen ihtiyaçları ölçüsünde gelir elde edemedikleri için yardıma başvurdukları anlaşılmıştır.

Katılımcıların Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından yardım almakla birlikte genel itibariyle niteliksiz ve kayıt dışı işlerde çalıştıkları, bu nedenle gelirlerinin yetersiz olmasından dolayı yardım kurumlarına başvuru yaptıkları görülmüştür. Yardım alan kişilerin çalışmaya devam etmeleri, yardımların çalışmaktan uzaklaştıracak düzeyde olmadığını göstermektedir. Yardım almak için kişilerin çalışmadıkları ve iş arama sürecine katılmadıkları sonucu elde edilmemiştir. Çalışmayanların birçoğunun ise işsiz oldukları için çalışmadığı ve sürekli olarak iş aradığı anlaşılmıştır. Buna göre yardım alanların çalışmaktan geri durduklarını söyleyebilecek bir sonuç ortaya çıkmamıştır. Ancak çalışan katılımcıların niteliksiz ve enformel sektör işlerinde çalışması, onların sosyal yardım alma haklarının daima olabileceği anlamına gelmektedir. Bu nedenle devletin enformel sektörde çalışan kişileri kayıt altına alabilmek için çalışmalar yapması gerekmektedir.

Yardıma başvuranların eğitim seviyelerinin düşük olduğu yapılan çalışmada tespit edilen diğer bir konudur. Buna göre, eğitim seviyesi ile yoksulluk arasında doğrudan bir ilişkinin var olduğu ortaya çıkmaktadır. Eğitim seviyesinin düşüklüğü kişilerin vasıfsız işlerde çalışmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla kişilerin düzensiz olarak vasıfsız işlerde çalışmalarının yoksulluğun boyutunu artırdığını ve yoksullara yönelik yapılan gelir transferlerinin tekrar değerlendirilmesi gerektiğini söyleyebiliriz.

Çalışmayan kişilerin genellikle iş aradıkları ve iş arayanlardan sadece birkaç tanesine İŞKUR' un iş teklifi yaptığı ve bu kişilerin de işe başlasalar bile kısa süre sonra işten çıkarıldıkları anlaşılmıştır. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından yardım alan kişilerin İŞKUR hizmetlerinden yararlanması için Türkiye İş Kurumu ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü arasında “Sosyal Yardımlar - İstihdam Bağlantısı İşbirliği Protokolü” imzalanmıştır. Bu protokol ile sosyal yardım için müracaat edip te çalışabilecek durumda olan kişilerin İŞKUR' a kayıtlarının yapılması ve diğer hizmetlerden yararlandırılması hedeflenmekte ancak bu protokolün yeterince hayata geçirilemediği görülmektedir. Dolayısıyla İŞKUR' un farklı yol ve yöntemler deneyerek yoksul kişilerin istihdama katılması ve istihdamda kalıcı olmalarını sağlaması gerekmektedir.

Sonuç olarak yapılan bu çalışmada sosyal yardımların, çalışma hayatındaki olumsuz etkilerinden olan tembellik olgusu Pamukkale ilçesinde incelenmeye çalışılmış; yardımlardan yararlanan kişilerin genellikle eğitim seviyelerinin düşük olduğu, kişilerin işsiz oldukları veya enformel sektöre ait nitelik gerektirmeyen işlerde çalıştıkları, İŞKUR' un bu kişilere iş bulma konusunda yetersiz kaldığı, gelirleri giderlerini karşılayamadığı için kişilerin yardım kurumlarına başvuru yaptıkları ve düzenli bir geliri olduğu takdirde yardım başvurusu yapmak istemedikleri dolayısıyla sosyal yardımların hem belli aralıklarla yapılmasından hem de miktarlarının düşük olmasından dolayı kişileri tembelliğe itmediği anlaşılmıştır.

KAYNAKLAR

- Aydın, A., "Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Etkileri: Kırklareli İli Örneği", Yüksek Lisans Tezi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul, 37, (2013).
- Çakır, Ö., "*Sosyal Dışlanma*", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4, (3), 84, (2002).
- Çetinkaya, Ş., "Türkiye'de Sosyal Yardımlaşma Müessesesi: Durum Analizi, Sorunlar ve Çözüm Önerileri", Doktora Tezi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Kütahya, 31, 37, (2012).
- Haspolatlı, E., "*Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları Üzerine Bir İnceleme*", İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi, 5-6, (2012).
- İncedal, S., "Türkiye'de Yoksulluğun Boyutları: Mücadele Politikaları ve Müdahale Araçları", Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanlık Tezi, *Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü*, Ankara, 23,29, (2013)
- Kan, P., "Fakirlikle Mücadelede Kamu Politikaları ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları Üzerine Bir İnceleme", Yüksek Lisans Tezi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta*, 11, (2011).
- Kapar, R., "*Türkiye'de Çalışan Yoksullar*", *ASO*, 62, (2010).
- Karabulut, A., "Türkiye'de Sosyal Yardım ve Sosyal Yardımların Tek Merkezden Yürütülebilirliği", Yüksek Lisans Tezi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara, 21, 35 - 36, (2011).
- Mahiroğulları, A. ve Korkmaz A., *İşsizlikle Mücadelede Emek piyasası Politikaları*, Bursa : Ekin, 102 - 113, (2013).
- Öztürk, Ş., "*Kırsal Yoksulluk ve Neoliberal Ekonomi Politikaları*", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1/5, 628-630, (2008).
- Şahin, A., "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarından Yardım Alanların İşgücüne Katılımlarının Ölçülmesi:Gebze Örneği", Yüksek Lisans Tezi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Yalova, 7, 14, 18 - 20, (2012).
- Şener, Ü., "*Yoksullukla Mücadelede Sosyal Güvenlik, Sosyal Yardım Mekanizmaları ve İşgücü Politikaları*", TEPAV Politika Notu, 7, (2010).
- Şenkal, A., *Küreselleşme Sürecinde Sosyal Politika*, İstanbul : Alfa, 395, (2005).
- Şenses, F., *Küreselleşmenin Öteki Yüzü Yoksulluk*, İstanbul : İletişim, 134, (2001).
- Taşcı, F., "*Sosyal Yardım Yapma(ma) Gereçekleri Üzerine Yaklaşımlar*", *Kamu - İş*, 9, (4), 8, (2008).

Taşcı, F., *Sosyal Politikalarda Can Simidi Sosyal Yardım*, Ankara : Nobel, 65 - 66, 68, 101-102, 104 - 105, (2010).

Topgöl, S., "*Türkiye'de Yoksulluk ve Yoksulluğun Kadınlaşması*" C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 14, (1), 281, (2013).

Yılmaz, A., "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Yoksullukla Mücadeleye Etkisi: Hilvan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Örneği", Yüksek Lisans Tezi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Kırıkkale, 8, (2009)

Yüksel, H., *Güncel Gelişmeler Işığında Sosyal Politika*, Bursa : Ekin, 74, 326 - 327, 329, 336 - 337, (2014).

Yüksel, H., *Güncel Gelişmeler Işığında Sosyal Politika*, Bursa : Ekin, 351 - 354, (2014).

(<http://www.sosyalyardimlar.gov.tr/> E.T: 13.11.2016)

(<http://vo.aile.bulutu/VO/> E.T: 05.01.2017)

EKLER

EK - 1: Görüşmecilerin Genel Bilgileri.

GÖRÜŞMECİ KODU	CİNSİYETİ	YAŞI	MEDENİ DURUMU	EĞİTİM DURUMU	KONUT DURUMU	ÇOCUK SAYISI	HANEDEKİ KİŞİ SAYISI	GELİRİ OLAN KİŞİ SAYISI	YARDIM TÜRÜ	YARARLANDIKLARI DİĞER KURUMLAR	FAYDALANMA SÜRESİ	YETERLİ BULMA DURUMU	ÇALIŞMA DURUMU
G1	Kadın	37	Boşanmış	İlkokul	TOKİ (Annesi öder)	2	3	1	Nakdi + Gıda	Belediye	2013	Evet	Hayır
G2	Erkek	42	Bekar	İlkokul	200 TL Kira	0	1	1	Nakdi + Gıda + Engelli Aylığı + Kömür	Belediye	2009	Hayır	Evet
G3	Erkek	42	Evli	Ortaokul Terk	220 TL Kira	2	4	2	Nakdi + Gıda + Engelli Yakını Aylığı + Kömür + Eğitim	SHÇEK	2012	Evet	Hayır
G4	Erkek	34	Bekar	Okur - Yazar Değil	350 TL Kira	0	7	2	Engelli Aylığı	Hayır	2014	Hayır	Hayır
G5	Erkek	46	Boşanmış	Okur - Yazar	Kira Ödemez	1	8	4	Nakdi + Gıda + Kömür + Yaşlı Aylığı + Sağlık	SHÇEK +Belediye	2011	Hayır	Hayır
G6	Kadın	41	Evli	İlkokul	300 TL Kira	2	4	1	Nakdi + Gıda + Eğitim + Kira + Kömür + Giyim + Sağlık	Hayır	2010	Evet	Hayır
G7	Kadın	38	Ayrı Yaşıyor	Okur - Yazar Değil	250 TL Kira	4	5	1	Nakdi + Gıda + Kömür + Eğitim + Sağlık + Gebelik	SHÇEK	2012	Hayır	Evet
G8	Kadın	72	Dul	Okur - Yazar Değil	Kendisinin	1	4	2	Nakdi + Gıda + Kömür + Dul Aylığı + Eğitim + Giyim	Belediye	2012	Evet	Hayır
G9	Kadın	44	Evli	Lise	Kira Ödemez	2	4	2	Engelli Aylığı	Hayır	2014	Evet	Hayır
G10	Erkek	58	Boşanmış	İlkokul	150 TL Kira	0	1	0	Nakdi + Gıda + Kömür + Sağlık + Giyim	Belediye	2006	Hayır	Hayır
G11	Kadın	49	Evli	Lise Terk	350 TL Kira	6	8	3	Nakdi + Gıda + Kömür + Eğitim	Belediye	2012	Evet	Hayır
G12	Kadın	53	Boşanmış	Okur - Yazar Değil	350 TL Kira	0	1	1	Nakdi + Gıda + Kömür +Sağlık + Kira	Belediye	2012	Evet	Evet
G13	Kadın	41	Boşanmış	İlkokul	400 TL Kira	2	3	1	Nakdi + Gıda + Eğitim + Ev Eşyası	Hayır	2014	Hayır	Evet
G14	Erkek	52	Evli	İlkokul	160 TL Kira	1	3	1	Gıda + Kömür	Hayır	2012	Evet	Evet
G15	Erkek	37	Boşanmış	İlkokul	100 TL Kira	2	3	1	Gıda + Kömür + Eğitim	Belediye	2013	Evet	Evet
G16	Erkek	28	Evli	İlkokul	Kira Ödemez	1	4	1	Kömür	Hayır	2013	Evet	Evet
G17	Kadın	56	Boşanmış	İlkokul	300 TL Kira	1	2	1	Nakdi + Kömür	Belediye	2012	Hayır	Hayır
G18	Kadın	33	Boşanmış	Okur - Yazar Değil	Kira Ödemez	1	2	1	Nakdi + Gıda + Kömür + Sağlık + Eğitim + Kira + Engelli Yakını Aylığı	SHÇEK +Belediye	2010	Evet	Hayır
G19	Kadın	33	Ayrı Yaşıyor	Lise	350 TL Kira	1	3	1	Nakdi + Gıda	SHÇEK	2015	Evet	Hayır
G20	Kadın	33	Evli	Ortaokul Terk	350 TL Kira	3	5	1	Nakdi Ret	Hayır	2015	Hayır	Hayır

GÖRÜŞME FORMU

Adı Soyadı :

Sayın İlgili,

"Sosyal Yardımların İnsanların Çalışma ve İş Bulma Motivasyonu Üzerindeki Etkileri" başlıklı bir tezsiz yüksek lisans projesi hazırlamaktayım. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için düşünce ve gözlemleriniz büyük önem taşımaktadır. Görüşme formu, bu konuda sizin görüşlerinizin alınması amacıyla hazırlanmış olup yalnız bu araştırmada kullanılacaktır.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarım.

Vijdan TEBER

PAÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü

I. BÖLÜM

1. Cinsiyetiniz nedir?
2. Kaç yaşındasınız?
3. Medeni durumunuz nedir?
4. Eğitim düzeyiniz nedir?
5. İkamet ettiğiniz konutun mülkiyet durumu nedir?
6. Hanede yaşayan kişi sayısı kaçtır?
7. Hanede geliri olan kişi sayısı kaçtır?
8. Hanenin toplam geliri kaç TL'dir?
9. Hanenin toplam gideri kaç TL'dir?

II. BÖLÜM

1. Sosyal yardım alınabileceğinden nasıl haberdar oldunuz?
2. Sosyal yardım kurumlarına ne şekilde başvuru yaptınız ve sonuçları hakkında nasıl bilgi sahibi oldunuz?
3. Pamukkale SYDV' de görev yapan personelleri sayıları ve nitelikleri açısından yeterli buluyor musunuz? Personellerin size olan ilgisi, iletişimi ve tutumundan memnun musunuz?
4. Pamukkale SYDV' na başvuru yapma nedeniniz nedir?
5. Sizce geçim sıkıntınızın sebebi nedir?
6. Pamukkale Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'ndan aldığımız yardım türleri nelerdir?
7. Farklı bir kurumdan sosyal yardım aldınız mı, aldıysanız bu yardım türleri nelerdir?
8. Ne kadar zamandır sosyal yardımlardan yararlanıyorsunuz?
9. Sosyal yardımların topluma önemli bir katkısının olduğunu düşünüyor musunuz?
10. Sosyal yardım almakla ilgili düşünceleriniz nelerdir?
11. Ülkemizde uygulanan yoksullukla mücadele politikalarını yeterli buluyor musunuz?

III. BÖLÜM

1. Gelir getirici bir işte çalışıyor musunuz, çalışıyorsanız çalıştığınız meslek grubu ve mevkiiniz nedir?
2. Geçiminizi sağlamanız için gerekli olan asgari gelir düzeyi nedir?
3. Çalışmıyorsanız çalışmamanızda etkili olan sebepler nelerdir?
4. Ne kadar süredir işsizsiniz?
5. İşsiz kaldığınız sürelerde iş aradınız mı, aradı iseniz iş arama yöntemleriniz ve günlük iş arama süreniz ne kadar olmuştur?
6. İş arama gayretlerinizi yeterli buluyor musunuz?
7. İş aramanıza rağmen bulamamanızdaki etkenler nelerdir?
8. İş aramıyorsanız aramamanızda etkili olan sebepler nelerdir?
9. Farklı bir bölgeden gelen iş teklifini nasıl değerlendirirsiniz, eğer bu teklifi reddederseniz bunun sebepleri neler olabilir?
10. Türkiye İş Kurumu size iş teklifi yaptı mı, yaptı ise bu teklifi nasıl değerlendirdiniz?
11. Türkiye İş Kurumu size iş teklifi yapmadı ise asgari ücretle iş teklifi yapsa bu işte çalışır mısınız?
12. Çalışmaya başlamak için nelere ihtiyaç duyarsınız?

EK - 3. Pamukkale SYDV Başvuru Kayıt Formu.

PAMUKKALE
SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI BAŞKANLIĞI
DENİZLİ
BAŞVURU KAYIT FORMU

Sayı No : _____	Kayıt Tarihi : _____	
1) BAŞVURANIN ADI-SOYADI : _____ BAŞVURU NO : _____		
REFERANS NO : _____		
2) BAŞVURU SAHİBİNİN KİMLİK BİLGİLERİ		
T.C Nüfus Cüzdanı Seri : _____ No : _____	Nüfusa Kayıtlı Olduğu	
T.C Kimlik No : _____	İl / İlçe : _____ - _____	
Baba Adı : _____	Mahalle / Köy : _____	
Ana Adı : _____	Cilt No : _____	
Doğum Yeri / Tarihi : _____ - _____	Aile Sıra No : _____	
Medeni Durumu : _____	Sıra No : _____	
Uyruğu : _____	Adresi : _____	
BAŞVURU SAHİBİNİN EŞİNİN KİMLİK BİLGİLERİ		
T.C Kimlik No : _____	Ad-Soyadı : _____	
Baba Adı : _____ Anne Adı : _____	Doğum Yeri : _____ Doğum Tarihi : _____	
3) BAŞVURU SAHİBİNİN AİLE VE DİĞER BİLGİLERİ		
Telefon No : _____	7) Mesken Durumu	11) Sosyal Güvenlik Durumu
1) Yaşı : _____ 2) Cinsiyeti : ☐ 1) K ☐ 2) E	☐ Ev sahibi ☐ Kira _____ TL ☐ Diğer	(SSK, Bağkur, Emekli Sandığı) ☐ Var _____ ☐ Yok
3) Eğitim Durumu	8) Hanede Yaşayanlar: (Rakamla)	12) Sağlık Güvence Durumu
1) Kendisinin : _____	Kendisi ve Eşi : _____	_____ üzerinden
2) Eşinin : _____	Çocuk Sayısı : _____	☐ SSK ☐ Bağkur
4) Eğitim Gören Kişi Sayısı : _____	Anne - Baba : _____	☐ Emekli Sandığı ☐ GSS
5) Mesleği :	Diğer Kişiler : _____	☐ Sosyal Güvence Yok
1) Kendisinin : _____	Toplam : _____	13) Başvuru Nedeni
2) Eşinin : _____	9) Özürlü Durumu / Derecesi	☐ Herhangi bir geliri yok
6) Geçim Kaynağı	_____ % _____	☐ Gelir var ama yeterli değil
Gelir (Aylık) : _____ TL	10) Kronik Hastalığı	☐ Diğer _____
4) Yukarıda bilgilerin doğruluğunu beyan ederim. Haklarında gerekli inceleme ve araştırmaların yapılmasını kabul ediyorum.		
Başvuru Sahibinin; İmzası : _____ Adı Soyadı : _____ Tarih : _____		
5) BAŞVURUYU ALAN VAKIF PERSONELİNİN:		
İmzası : _____ Adı Soyadı : _____ Tarih : _____		

EK - 4. Pamukkale SYDV Sorgu Dilekçesi.

PAMUKKALE SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI BAŞKANLIĞI DENİZLİ

PAMUKKALE SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA VAKFI BAŞKANLIĞINA

Vakfımıza;

- Sosyal yardım ve proje destek programlarından faydalanmak,
- Genel Sağlık Sigortası uygulaması kapsamında gelir testi yaptırmak,
- 2022 sayılı kanun uyarınca verilen aylıklardan faydalanmak,
- Yabancılarla yönelik sosyal uyum yardım programından yararlanmak,
- İhtiyaç duyduğumda diğer sosyal hizmet ve kamu hizmetlerine yönlendirilmek ve takibinin yapılmasını sağlamak,

nedenlerinden biri veya birkaçı için başvurmuş olup kişisel bilgilerimin ve gelir durumumun tespiti için ikamet ettiğim bölgede 3294 sayılı kanun hükümleri doğrultusunda kurulan Vakıflar ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı birimlerince ilgili kurumların veri tabanlarından sorgulamaların yapılmasına; ikamet ettiğim hanede ve çevrede ilgili Vakıf tarafından inceleme yapılmasına; elde edilen bilgilerin başvurumun değerlendirilmesi sürecinde kullanılmasına; çalışabilir durumda olduğumun tespiti halinde İŞKUR kaydının yapılmasına, istihdama ve istihdam kazandırıcı faaliyetlere haklı bir sebep olmaksızın katılım sağlamamam halinde müeyyide uygulanmasına; mevzuatta belirtilen zamanlarda hakkımdaki sorgulama ve incelemelerin yenilenmesine; e-devlet kapısı üzerinden veya başka kanallarla tarafıma kısa mesaj, elektronik posta gibi araçlarla bilgilendirme yapılmasına ve 13 Eylül 2014 sayılı resmi gazetede yayımlanan Sosyal Yardım Verilerinin Kaydedilmesine ve Paylaşılmasına İlişkin Yönetmelik kapsamında verilerimin kaydedilmesine ve paylaşılmasına izin veriyorum.

Bu formdaki bilgilerimin doğruluğunu beyan ediyorum ve gerçek durumumu yansıtmayan yanlış, hatalı, eksik beyanımdan dolayı ortaya çıkabilecek zarara ilişkin sorumluluğumu ve idaremin yaptırımlarını kabul ediyorum.

T.C. Kimlik No	Ad / Soyad	İzin Veriyorum (İmza)	İzin Vermiyorum (İmza)	Tarih	Başvurana Yakınlığı

- 1) İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü
 1. Nüfus Aile Kayıt Örneği,
 2. Aile Kayıt Örneği,
 3. Kişi Kayıt Örneği,
 4. Olay Bilgileri,
 5. Adres Bilgileri,
- 2) İŞKUR Genel Müdürlüğü
 6. İŞKUR Kaydı,
 7. İşsizlik Sigortası Ödeneği,
 8. Kısa Çalışma Ödeneği,
 9. İş Kaybı Tazminatı,
 10. İstihdama Yönelik Faaliyet Sonucu,
- 3) Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
 11. Ayni/Nakdi Yardım,
- 4) Vakıflar Genel Müdürlüğü
 12. Muhtaç Aylığı,
 13. Kuru Gıda Yardımı,
- 5) Gelir İdaresi Başkanlığı
 14. Vergi Mükellefiyeti,
 15. Araç Sahipliği,
- 6) Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü
 16. Gayrimenkul Sahipliği,
- 7) Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü,
 17. Şarh Eğitim ve Sağlık Yardımı Bilgileri,
 18. Gelir Getirici Proje Bilgileri,
 19. Sosyal Yardım Bilgileri (YBB),
 20. Gelir Testi Sonucu,
 21. Evde Bakım Aylığı,
- 8) Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı
 22. Çiftçi Kayıt Sistemi Sorgulamaları,
- 9) Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
 23. Sosyal Güvenlik Bilgileri,
 24. Sağlık Müstahakik Bilgileri,
- 10) Sağlık Bakanlığı
 25. Aile Hekimliği Bilgi Sistemi Sağlık Kontrol Bilgisi,
- 11) Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü
 26. Burs ve Kredi Bilgisi,
- 12) İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü
 27. Terör Kaybı Tazminatı,
- 13) İçişleri Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı
 28. Geçici Köy Korucusu Maaş Bilgileri,
- 14) Millî Eğitim Bakanlığı
 29. Okul Devam Bilgisi,
 30. Okul Başarı Bilgisi,
- 15) Millî Savunma Bakanlığı
 31. Askerlik Durum Bilgisi,
 32. Özlüklü Vatandaşların Askerlik Bilgisi,
- 16) Adalet Bakanlığı
 33. UYAP Nafaka Bilgisi
- 17) Bankalarda Kayıtlı Mevduat ve Harcama Bilgileri

ÖZGEÇMİŞ

Vijdan TEBER 1989 yılında, Denizli’ de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Eskişehir İlköğretim Okulu’ nda 2002 yılında, lise öğrenimini ise Denizli Cumhuriyet Lisesi’ nde 2006 yılında tamamladı. 2011 yılında Honaz Meslek Yüksekokulu, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı bölümünden mezun oldu. Lisans eğitimini tamamlamak için 2013 yılında Anadolu Üniversitesi işletme bölümü bitirdi.

2011 yılının Temmuz ayında Denizli Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı’ nda büro görevlisi olarak işe başladı ve ilin iki yeni ilçeye bölünmesi ile birlikte 2014 yılının Nisan ayında Pamukkale Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı’ na transfer oldu. Halen bu vakıfta çalışmakta olup 5,5 yıldır vakıfta büro görevlisi olarak çalışmasını sürdürmektedir. Evli ve 1 çocuk sahibidir.